www.ceskybratr.cz
cena 30 Kč
ročník 95
4 / 2019
Evangelický měsíčník

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

KŘESŤANSKÁ RODINA

8 Rodina v životě církve
10 Rozrost
21 Dáváme hlas ponižovaným
40 Diakonie: Práce snů v pralinkárně

Výprava Ekumenické rady církví v ČR
na **37. německý evangelický Kirchentag**
19. – 23. červen 2019 Dortmund

„Na co vlastně spoléháš?"

(2. Královská 18,19)

Přihlášky do 17. března 2019

Informace a přihlášky
www.ekumenickarada.cz/ktg2019
info@ekumenickarada.cz, 774 219 041

Výprava ERC na Kirchentag byla v minulých letech realizována s podporou Česko-německého fondu budoucnosti.

AKTUÁLNĚ

TÉMA
7 Biblická úvaha – *L. Bujna*
8 Obstojí evangelická církev bez svých rodin? – *O. Kolář*
10 Rozrost – *M. Pfann*
12 Vlastní cestou – *D. Ženatá*
16 Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV
21 Dáváme hlas ponižovaným – *J. Hofman*
22 Kdo studuje na ETF a jaké najde uplatnění – *O. Lukáš*
23 Jak to bude v církvi s farářskými místy? – *R. Mazur*
27 Kazatelem slova Božího 67 let – *D. Ženatá*
31 Vzpomínková bohoslužba na J. Zajíce – *A. Plachý*
32 Jak v Modřanech slavíme Velikonoce – *Z. Šorm*
35 Nová Agenda ČCE – *M. Lukášek*
37 Nové bohoslužebné formuláře – *O. Macek*

DIAKONIE
40 Práce snů – *A. Šůra*
42 Postní sbírka 2019 – *A. Šůra*

SLOVO
43 Dánská biografie mistra Jana Husa – *V. Mišaga*
45 Očima františky – *P. Brodský*
47 Zamlklý introvert – *J. Plíšková*
48 Nepřestat věřit v lásku – *L. Ridzoňová*
49 Poslední slovo – *A. Rozbořilová*

ÚVODNÍK

Cudná zbožnost evangelická

Je na rodině poznat, že je evangelická? Jak vlastně vypadá rodinný život podle evangelia? A co rodiny konfesně smíšené nebo sympatizující, leč bez církevní příslušnosti, nebo z jiných církví?

Inu, to je ta jednota v různosti, dere se na mysl. Legitimní je vše a je jen na konkrétním společenství, co přijme za své, a tedy „normální“. Většina našich sborů navazuje na reformovanou tradici. Projevy víry jsou cudné až rezervované. Slezský region je typický zbožností vřelejší, projevy otevřenějšími a citovějšími. Tak to popsali i manželé Hurtovi, s nimiž si v tomto čísle můžete přečíst rozhovor.

V posledu ale nejde ani tak o zbožnost, jako spíše o činy, které možná z naší víry vyvěrají. U Hurtů to bylo to, že se dali na pěstounskou péči a vytvářejí bezpečné rodinné zázemí dětem, které by jinak vřelou rodičovskou náruč stěží poznaly. U miminek jde opravdu více o láskyplné přijetí než o pohnutky, které k tomu dočasné náhradní rodiče vedou.

V širším kontextu se změnami v evangelické rodině, pestřejším složením církevního lidu i jednotlivých sborů zabývá v rubrice Téma teolog Ondřej Kolář. Rodiny nejsou již pilířem církve. Je třeba hledat jiné formy sborového života, v nichž se zabydlí i členové rodin neúplných nebo smíšených, rozvedení, jednotlivci žijící bez partnera či bezdětné manželské páry. Neboť církev nedrží pohromadě rodinné či přátelské vztahy, ale evangelium Kristovo.

Milé čtenářky a milí čtenáři, inspirativní čtení v předvelikonočním čase vám přeje

Daniela Ženatá

Zdanění náhrad je protiústavní, rozhodl Senát

Senátoři na svém zasedání 27. února odmítli poslanecký návrh KSČM na dodatečné zdanění peněžitých náhrad za církevní majetek nevydaný v restitucích. Proti novele hlasovalo 64 ze 74 přítomných.

Senát přitom označil komunistický návrh za „nestoudný a protiústavní“. Novela podle kritiků

relativizuje princip právního státu, je to hrubý zásah do majetkových práv a do právního systému samotného. Předseda Senátu Jaroslav Kubera (ODS) uvedl, že jde o „mimořádnou drzost“. Místopředseda Jiří Oberfalzer (ODS) dále připomněl, že stát za komunistické éry z církevního majetku „neřestně tyl“, neboť takto získal 251,5 miliardy korun, zatímco církvím na jejich činnost dal pouze 60 miliard.

Novelu zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi navrhli komunističtí poslanci a KSČM jí podmínila toleranci menšinové vlády ANO a ČSSD. Komunisté se tak domáhají toho, aby církve z vracených peněz platily ještě dodatečnou daň.

V dalším legislativním procesu se tedy podle předpokladů návrh novely vrací opět do Poslanecké sněmovny. Protože už napoprvé získal nadpoloviční většinu 106 hlasů, zřejmě se podpory poslanců dočká i tentokrát. Senátoři při svém jednání avizovali, že pokud by se tak stalo a ani prezident by zákon nevetoval, obrátili by se s žádostí o zrušení této kontroverzní novely zákona k Ústavnímu soudu.

Bratrská škola pohledem Křesťanského magazínu

Jeden z březnových dílů nedělního pořadu České televize Křesťanský magazín zavedl diváky do Bratrské školy v pražských Holešovicích, jejímž zřizovatelem je Českobratrská církev evangelická. Reportéři tu natočili stovky minut záznamu; rozhodli se tomuto výjimečnému projektu věnovat velkou pozornost.

Pořad je možno zhlédnout v digitálním archivu na webových stránkách ČT. Můžete se tedy spolu s námi podívat do útrob školy rodinného typu, která vznikla 17. listopadu 1989 a plně reprezentuje to, jak v našem pojetí vzdělávání vypadá. Jde také o jednu ze dvou škol, které se

z rozhodnutí loňského synodu dočkají rozšíření a kvalitnějšího zázemí v podobě nových budov.

Bratrská škola v tom nejlepším smyslu navazuje na dlouhou tradici evangelického školství

a těší se nebývalému zájmu žáků i rodičů a podpoře ze strany místní samosprávy.

Pravidelný seminář evangelických kaplanů

Ve středu 13. března se v prostorách Husova domu v Praze konal pravidelný seminář všech kaplanů Českobratrské církve evangelické. Účastnili se kaplani sloužící v armádě, ve věznicích, v nemocnicích či sociálních službách. Kromě 16 kaplanů přišli také tři dobrovolníci

z Vězeňské duchovenské péče, jedna kazatelka sloužící v současné době v neziskové organizaci Sue Ryder a jedna kandidátka kaplanské služby. Na setkání je doplnili zástupci synodní rady: Pavel Pokorný, který má agendu kaplanů na starosti, a Daniel Ženatý s Vladimírem Zikmundem.

Po přivítání a úvodní pobožnosti se přítomní věnovali hlavnímu tématu setkání, nazvanému „osobní spiritualita kaplana“. Po příspěvcích kaplanů Tomáše Mencla a Filipa Susy se diskutovalo o tom, co kaplany posiluje, kde mají hledat zdroje své kaplanské identity, co je přetěžuje, jak je podporují/nepodporují konkrétní sborová společenství a s jakými předsudky se setkávají…

Kaplani poděkovali představitelům církve za znovu získanou možnost oddávat, kterou mnozí skutečně využijí. Příprava snoubenců na svatbu se často stává časem k hlubšímu oslovení křesťanskou zvěstí.

Zástupci církve přivítali návštěvu z Berlína

Ve dnech 1.–3. března přivítali zástupci církve delegaci z partnerské Evangelické církve Berlín-Brandenburg-Slezská Horní Lužice (EKBO).

V pátek 1. března byli zástupci vedení německé církve přijati na velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze. Následoval rozhovor se synodní radou Českobratrské církve evangelické, během kterého si zástupci obou církví vyměnili cenné zkušenosti a postřehy nejen ze vzájemné spolupráce v rámci středoevropského prostoru. V podrobnějších rozpravách se i druhý den účastníci věnovali církevnímu školství, financování, práci s menšinami a prevenci extremismu ve společnosti. V sobotu večer se delegace setkala se zástupci našeho i korejského sboru v pražských Kobylisích a ve sborových prostorách se diskutovalo o zdejších mezinárodních aktivitách.

Návštěvu završily společné nedělní bohoslužby v Praze-Strašnicích, při kterých kázal biskup Markus Dröge. Ten se bezprostředně po návratu domů obrátil na představitele ČCE s upřímným poděkováním za připravený program. Zvláštní

význam měly pro hosty z Berlína návštěvy obou farních sborů naší církve. Biskup Dröge nabídl užší spolupráci například v oblasti partnerství na sborové úrovni nebo v otázkách ochrany životního prostředí.

*Aktuality připravil **Jiří Hofman***

TÉMA: KŘESŤANSKÁ RODINA

modlitba dubnová

Pane Bože

za rodiny prosíme
aby pokrevní příbuznost byla
také poutem lásky a pomoci
aby se v rodinách dalo dýchat
abychom se rádi vraceli domů

za manžele prosíme
aby měli radost že jsou spolu
aby svěží vítr proměňoval rutinu
a nudu
aby chtěli nést spolu dobré i zlé

za rodiče prosíme
aby dětem rozuměli
měli je rádi i když zlobí a jsou jiné
než by si rodiče představovali

za děti prosíme
dej jim šanci vyrůst a dospět
pomoz jim najít smysl života
zachovej pro ně svět ochraň je
od zlého

za lidi sólo single a opuštěné
prosíme
za ty nedobrovolně samotné
za ty kdo od rodiny odešli
protože se život nepodařil
za ty kdo pláčou nad troskami

tvoje náruč a rodina
Pane Bože
je mnohem větší než jsme
schopni si představit
díky za to amen

*modlitba **Lenky Ridzoňové***

kresba: Petra Fischerová

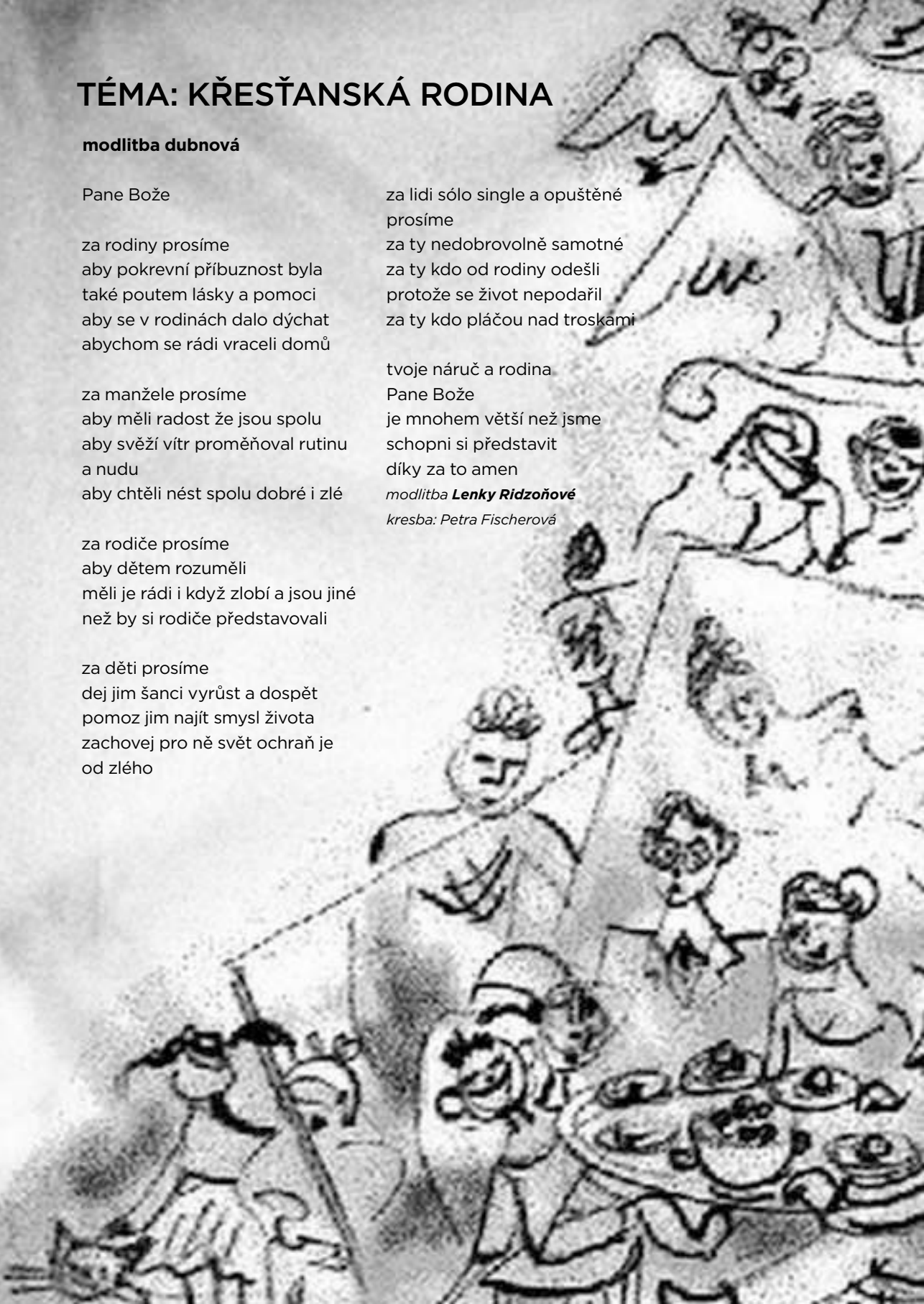

BIBLICKÁ ÚVAHA

Všechno je jinak

Uzdravení posedlého v Gerase (Mk 5,1–20)

Ježíš očistil posedlého člověka a poslal démony do stáda vepřů, které se vrhlo střemhlav ze srázu do jezera a tam se utopilo. Jde o jednu z nejbarvitějších scén v evangeliích. Jsem jí fascinován od první chvíle, kdy jsem Bibli otevřel.

S jakou postavou tohoto dramatického příběhu bychom se nejspíše ztotožnili? Ti nejtroufalejší z nás by se možná rádi viděli jako sám Ježíš, který uzdravuje a osvobozuje. Vždyť co je krásnějšího než přinášet lidem útěchu, povzbuzení a naději – a být za to obdivován a oslavován? Řekl bych, že pokušení duchovní pýchy doléhá zvláště na kněze, přičemž jaksi zapomínají, že Ježíš byl za své dobré skutky „odměněn" nespravedlivým odsouzením, prokletím a ukřižováním. Jít s Kristem až na poslední místo, kde není potlesk, ale bolest, tam se nechce nikomu, kdo si zvykl na vytápěnou farní kancelář.

Trošku skromnější věřící by jistě chtěli stát v kruhu apoštolů, pozvaných užasle sledovat Ježíšovy zázraky a naslouchat – asi ne vždy chápavě – božskému učení přímo z jeho požehnaných úst.

Přicházejí však nenadálé útoky temnoty, při nichž si připadáme jako onen posedlý, co bloudil mezi hroby, křičel, bil se do hlavy kamenem a slušní lidé ho vyháněli na pustá místa, protože se choval doslova jako utržený ze řetězu. Podobně jako ten nešťastník i my, když se octneme *down and out*, naříkáme a voláme: „Co je ti do mě, Bože? Proč mě trápíš?!" Dokud se nám daří, chválíme se: „To jsem ale pašák!" Jen co ale prasknou přespříliš napínané struny a zbortí se pracně poskládané domečky z karet, hned známe viníka: „Bože, co jsem komu udělal? Proč já…?!" Kameny, které házíme proti nebi, však padají zpátky na naše hlavy.

Až bude úplně nejhůř a do jámy zmaru nás srazí kruté uvědomění dlouhé řady našich průserů, pak možná v duchu spatříme sami sebe mezi vepříky, co ještě včera chrochtali blahem, ale dneska se topí v bahnité stoce a zoufale kvičí v posledním tažení. Přijde záchrana, než klesneme na dno a rozplynou se bublinky na hladině?

Ve skutečnosti je v nás přítomno to všechno. Božská jiskra, touha po dobru, ale i naše zlozvyky, někdy přerůstající v posedlost. Známe i chvíle bezmoci a beznaděje, kdy nevíme, kudy dál a pomalu přestáváme věřit, že naše životy ještě mají nějaký smysl. I takové chvíle však patří k cestě víry. Nutí nás odložit vše, na čem si zakládáme, na čem si budujeme falešnou identitu. Vedou nás k pokoře a nahotě před tajemstvím kříže. Z mrtvých může vstát jedině ten, kdo byl s Kristem ukřižován, kdo na vlastní kůži prožil, jak mu život vyklouzl z rukou a ocitl se v ničím nezajištěném velkém neznámu, kde vládl smutek a strach; než poznal a přijal, že ukřižovaný Kristus je v té propasti spolu s ním, objímá ho a táhne vzhůru k Otcovu srdci.

„Táhni mě za sebou," prosí milá milého v Písni písní. A zde jsme u jádra věci. Necháš se táhnout a vytáhnout? Víš, kam tě srdce táhne? Prorok Jeremiáš si povzdechl: „Nejúskočnější ze všeho je srdce a nevyléčitelné. Kdopak je zná?"

V příběhu uzdravení posedlého jsou totiž další postavy, které snadno přehlédneme, takže nás ani nenapadne, jak jsou nám podobné. Jde o lidi, kteří se zděsili, když viděli Ježíšovu moc. Prosí ho, aby z jejich kraje odešel. Mají mezi sebou Spasitele, jenž dává milost nového začátku člověku vysvobozenému z područí zlých sil, ale nechtějí, aby se ta ohromná milost šířila dál a proměnila i jejich životy. Jako by říkali: „Jdi pryč, Ježíši, a neber nám naši starou existenci, na kterou jsme zvyklí! Nechceme se změnit! Máme své náboženství a máme je proto, by nám na věčné časy uchovalo staré dobré pořádky. Odejdi, Ježíši, ať máme klid na práci!"

Přiznejme si, že vyznáváme náboženství, které nás nemění; naopak nám poskytuje účinné ►

metody, jak si udržet Krista „od těla“. Udělali jsme si z něho svatý obrázek v našich kostelech, uctíváme ho na oltářích a modlíme se k němu: Pane, dej, Pane, pomoz, Pane tamto a Pane tohle, ale nestojíme o jeho radikální milost. Bojíme se jí, neboť se nechceme vzdát ničeho z toho, na čem lpíme.

Náboženství, které neburcuje svědomí a nevede k obrácení a uzdravení srdce, je pouhé modlářství, přetřené rádoby křesťanskou fasádou. Být v církvi znamená „patřit Pánu“, stát se součástí Kristova mystického těla, nikoli držet si ho „od těla“, aby mi nelezl do života a nepřevrátil jej – nedej Bože – naruby! Kristovo druhé jméno by mohlo znít „Všechno je jinak“. V našem evangelijním příběhu se Kristus ptá: „Jaké je tvé jméno?“ Vážně mu chceme odpovědět: „Všechno při starém“?

Lukáš Bujna, *kazatel Církve československé husitské*

RODINA V ŽIVOTĚ CÍRKVE OČIMA TEOLOGA

Obstojí evangelická církev bez svých rodin?

Nově příchozí mohou evangelické sbory občerstvit

Má-li být řeč o rodinách v evangelické církvi, nemohu začít jinak než osobní zkušeností. Nepocházím z tradiční evangelické rodiny a s církví jsem se seznámil až na začátku své puberty, tedy někdy v první polovině devadesátých let. ČCE byla tehdy propojena i určována rozsáhlými a pro mě zcela nepřehlednými rodovými vztahy. Pro nově příchozího bylo obtížné do této spleti proniknout a ještě obtížnější v ní najít své místo. Po vyslovení svého jména jsem byl obvykle ihned dotázán, s kterými Kolářovými jsem příbuzný a zda by se přece jen nenašel nějaký klan, jehož jsem – třeba nevědomky – součást a díky kterému bych pro ostatní přestal být podivně neskladný. Musel jsem se smířit s tím, že aspoň po nějaký čas, nejpozději do chvíle, kdy se sňatkem na některý z evangelických rodů napojím, zůstanu v církvi cizincem.

Uběhlo čtvrtstoletí a obraz naší církve se výrazně proměnil. Dávno neplatí, že seniorátních a celocírkevních setkání mládeže se účastní jen pevně semknuté skupiny blízkých a vzdálenějších příbuzných. Složení evangelického lidu i jednotlivých sborů je dnes mnohem pestřejší. Ve sborech se objevují dospělí konvertité; pokřtění, kteří ale neprošli křesťanskou výchovou; lidé přistoupivší z jiných církví; hledači a sympatizanti, kteří se (prozatím) nechtějí stát členy církve, ale v naší církvi našli zázemí; členové jiných církví, kteří mají zájem

o evangelické biblické hodiny nebo na ně posílají své děti; konfesně smíšené páry; cizinci, kteří se usadili v naší republice. Jsem přesvědčen, že

těmto a dalším nezařaditelným lidem jsou dnes dveře našich kostelů otevřeny mnohem více než v minulosti. Chtějí-li, většinou se do sborového společenství poměrně snadno integrují a tradiční členové se na ně nedívají skrz prsty. Nově příchozí mohou evangelické sbory občerstvit, přinést nové nápady a impulzy, zprostředkovat cenný pohled zvenčí a poukázat na nedostatky, které sbory kvůli své provozní slepotě nevnímají. Dokonce i někteří mladí faráři nejsou původně z evangelické církve.

Krize soudržnosti rodin

Bylo by svůdné tuto nepochybně ozdravnou proměnu struktury našich sborů vysvětlit tím, že evangelíci jsou dnes vstřícnější, zbavili se předsudků vůči jinakosti a vůbec jsou na rychle se měnící dobu lépe připraveni. To je jistě také pravda, ale jen částečná. Odvrácenou stranou tohoto pozitivního vývoje je fenomén, skloňovaný dnes ve všech pádech: krize rodiny. Záměrně vynechávám sporné adjektivum „tradiční“, které nám při porozumění tomuto jevu moc nepomůže, a naopak nutnou analýzu současného stavu rodiny ještě víc znesnadňuje. Krizi rodiny chápu především jako otřesení její soudržnosti a celistvosti. Statistiky rozpadů manželství a neochoty do manželství vůbec vstupovat jsou známé, *patchwork family* (rodina sešitá z partnerů a dětí z různých manželství) se stává skoro novým standardem.

Pro naši církev má tento vývoj závažné dopady. Rodiny byly v evangelictví tradiční nositelé víry a záruka jejího předávání z generace na generaci, a to i v dobách nesvobody, kdy vedení dítěte k víře vyžadovalo odvahu. Misie nebyla nikdy naše silná stránka, a přestože již uznáváme její potřebnost, stále si s ní nevíme rady. Spoléhat se v dnešní době na to, že evangeličtí manželé přivedou na svět mnoho dětí a úspěšně je vychovají k víře a k věrnosti církvi, je naivní. Již samotná představa „předávání víry“ je ostatně poněkud scestná – víru nelze jednoduše předávat tak, jako se předává třeba rodinná Bible. Víra je Boží dar, výsledek vanutí Ducha, pro což je sice možné a nezbytné vytvářet podmínky a příznivé prostředí, ale to je asi tak vše, co dovedeme. Jenže právě toto budování rodinného biotopu, v němž se víra může zrodit, vzklíčit a vyrůst, je dnes těžší než kdy jindy.

Smíšené rodiny to nemají lehké

Stabilní a konfesně jednolitá rodina je stále větší vzácnost. Jsou-li životní partneři členy různých církví, případně, což se děje mnohem častěji, je pouze jeden z nich aktivní člen sboru,

výchova dětí k víře se stává kamenem úrazu. Ani v případě, že je nevěřící partner tolerantní a souhlasí s tím, že se jeho věřící protějšek této výchovy ujme, se problémům nelze vyhnout. Rituály společné modlitby, četby Písma i jiné projevy rodinné zbožnosti jsou ohroženy, ne-li znemožněny.

Nejvíce sporů však způsobují rozdílné názory na trávení volného času, kterého se rodinám v důsledku velkého pracovního vytížení dostává stále méně. Bohoslužby a jiné sborové programy z tohoto volného času ukrajují zásadní díl. ►

Zatímco tradičním evangelickým rodinám poskytuje kostel prostor pro společný prožitek víry i příjemný kontakt se společnými přáteli a známými, smíšená manželství spíš ještě víc rozděluje.

Pro faráře tak vzniká dilema: má podpořit prohlubování víry dítěte či dospělého v prostředí sboru, avšak na úkor soudržnosti rodiny? Anebo má být vděčný za to, že je rodina spolu a věnuje se sama sobě (třeba na společném výletě), avšak na úkor sborového života? Sává se také, že si tuto otázku musí farář položit sám, ohledně rodiny vlastní. Do nelehkých rodinných rozhodování navíc vstupují ještě další závazky, například vůči dětem z bývalého manželství anebo vůči vlastním zestárlým rodičům, kteří vyžadují péči.

Dosti smutně pak rodinná napětí vyhřeznou při přípravě pohřbu: pozůstalí, církvi zčásti či úplně odcizeni, se často nejsou schopni domluvit na církevním obřadu, přestože zesnulý byl věřící a tento způsob rozloučení si přál.

Být vděčný za různé rodinné konstelace

Lidská rodina se dnes stále více dostává do konkurence s rodinou Božích dětí. Za pilíře církve ji nelze s dobrým svědomím označit. Obstojí bez ní evangelické sbory? Klást na členy sboru maximalistické požadavky, vycházející z rodinných ideálů našich prarodičů, ničemu nepomůže a vede to jen ke zklamání a ještě hlubšímu odcizení mezi rodinou a sborem. Rodina stmelená vzájemnou láskou, posilující a rozvíjející víru, si v nestabilních časech dál uchovává svou nepopiratelnou hodnotu, avšak neměla by se pro evangelickou církev stát fetišem. Vždyť i Ježíš, jde-li o cestu následování, vyzývá své učedníky k svobodnému odstupu od rodinných vazeb.

Před naší církví stojí úkol vybudovat takové formy sborového života, v nichž „fungující“ evangelické rodiny nebudou tvořit samozřejmý předpoklad, ale spíš vítané obohacení. Při přípravě sborových setkání by si měli organizátoři položit otázku, jak se v nich budou cítit a jak budou přijati lidé necírkevní (což, jak známo, vůbec nemusí znamenat nevěřící), příslušníci jiných konfesí, ale také lidé rozvedení, žijící bez partnera či bezdětné manželské páry. To klade samozřejmě také větší nároky na vedení sboru. Farář už nemůže při své práci automaticky počítat s podporou rodin a musí se pustit do méně komfortní pastorace dospělých i dětí v netypických rodinných konstelacích. Ovšem ve víře, že společenství sboru nedrží pohromadě jen rodinné či přátelské vztahy (díky Bohu za ně!), ale především evangelium Kristovo.

Ondřej Kolář, *evangelický farář a učitel na ETF UK, kresba: Petra Fischerová*

NOVINKA Z BRANÍKA

Rozrost

Pro ty, kdo odrostli dorostu, odrostu i mládeži

S rozrostem jsme začali v Praze-Braníku, kde teď vikářuji, už na podzim. Šlo o to vymyslet pravidelný sborový program, který není vymezen striktně generačně, ale spíše situací účastníků. Skončili jste se školou? Začínáte v nové práci? Máte malé děti, ale třeba taky vnoučata? Zkrátka už jste překročili blíže neurčený práh dospělosti? A především – v struktuře pravidelných sborových programů jste nenašli takový, který odpovídá vaší životní situaci, zájmu nebo i potřebám? Rozrost je

pro ty, kdo spadají do všech těchto kategorií, třeba i s dětmi, popřípadě vnoučaty. A zároveň je otevřen i dalším. „Nízkoprahový“ je asi slovo, které náš záměr vystihuje nejlépe.

Přijdou všichni

Nastíněný popis asi v lecčem odpovídá tomu, co bývá v některých sborech označováno jako třicátníci nebo střední generace. Jenomže my jsme naše setkání nechtěli zásadně věkem omezovat. A hlavně je důležité, aby mohly přijít i děti, což má dvojí význam. Za prvé: nikdo nemusí zůstat s dětmi doma, rodiče mohou přijít spolu. A pro ty, kdo děti nemají nebo přijdou bez nich, jsou poletující mrňousové často obveselení. Za druhé

jde o bystrý poznatek církevního historika Petra Pabiana. Ten si při našem výzkumu dějin ČCE v posledních 100 letech všiml, že v církvi a ve sborech snad mimo rodinné bohoslužby takřka neexistují setkání a programy, které jsou zaměřeny mezigeneračně, v nichž jde o předávání víry mezi jednotlivými generacemi.

Rozrost není řešení popsané situace. Je to spíš náš první výkop. Připadá nám důležité už to, když děti vidí, že k setkání jejich rodičů s přáteli patří modlitba, píseň a slovo z Bible a že se sbor může stát jejich rozšířeným domovem.

Kolem jídla

Jak to vlastně celé vypadá? Už jsem psal – jde o to udržet ten „nízký práh“. Vymýšlel jsem, co sám rád dělám společně s přáteli. Odpověď jsem nemusel dlouho hledat: Rád s nimi jím. A tak se na rozrostu setkáváme kolem večeře. Začínáme už v šest, aby-

chom spolu stihli strávit nějaký čas, než bude třeba uložit děti. Bývá nás kolem patnácti a třetina z toho jsou děti. Věkové rozpětí je od půl roku do sedmdesáti. Většina účastníku se ovšem pravda pohybuje kolem třicítky. Scházíme se jednou za měsíc. Celé setkání je rámováno písní, modlitbou a stručným, ale zato úderným biblickým programem (5–15 minut), nejlépe s obrázky. S mým mentorem Jardou Pecharem jsme oba požitkáři, téma společného jídla nás proto zatím neopustilo. Bible v této věci nabízí pozoruhodně velké množství materiálu. I když posledně se bratr šéf vyřádil už na Platónově *Symposionu*.

Inspiraci k tomu, jak naše setkání uspořádat, jsme našli také v dějinách rané církve. V mladé křesťanské církvi hrálo společné stolování důležitou roli. Vedle večeře Páně to byly tzv. agapy, tedy hody lásky. Stála za tím zkušenost, že společné jídlo znamená prostor k sdílení, důvěrnému rozhovoru, vzájemné solidaritě a společnému ►

veselí. Je to také výraz díků, že dary na stůl dostáváme od Pána Boha, a proto se o ně můžeme dělit s ostatními.

Vedeme řeči

Naše společné večeře se řídí pravidlem: Když přinese každý trošku, odcházejí všichni s plným břichem. Vítáme všechno od rohlíků přes tlačenku až po nadívané lanýže. Invenci se meze nekladou a v případě potřeby máme k dispozici i plně vybavenou kuchyň. Přitom je ovšem důležitější raději přijít s prázdnou nebo s předvčerejším chlebem než nepřijít vůbec!

A u jídla se mluví. Řečníme o všem možném a kolem běhají děti. V rozhovoru se nakonec dotýkáme témat, která se týkají víry, a přitom souvisí s každodenním životem. Na tom, kdo setkání svolává, je, aby poznal, kdy je třeba rozhovor trochu motivovat, a zároveň, aby se zbytečně nežvanilo. Rozrůst se může každý a je to milé.

Michael Pfann, *absolvent bohosloví na vikariátě v Braníku*

ROZHOVOR S ULOU A VÁCLAVEM HURTOVÝMI

Vlastní cestou

Pěstounská péče na přechodnou dobu

Hurtovi jsou farářská rodina. Václav i Ula jsou šedesátníci, mají čtyři dospělé děti a (zatím) jedno vnouče. K jejich farním štacím patří Merklín, Hrabová a Mladá Boleslav a nyní jsou již sedmý rok v Litomyšli. Když Václav pozbyl v Merklíně státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti, živil se jako odečítač elektroměrů, v pekárně nebo v cihelně. Byl také vojenský kaplan a strávil půl roku na misi SFOR v Bosně. Po přestěhování do Litomyšle se Hurtovi vrhli na činnost, o které dávno přemýšleli. Stali se pěstouny na přechodnou dobu, což znamená, že se starají o odložená miminka nejútlejšího věku a věnují se jim do doby, než tyto děti mohou jít do trvalého osvojení nebo zpět do původní rodiny.

Téma čísla je „křesťanská rodina“. Z jaké rodiny vy dva pocházíte?

Ula: Já jsem ze smíšené rodiny. Žili jsme v severních Čechách, tatínek byl Němec, horník, snad proto nemusel do odsunu. Byl katolík, ale do kostela nechodil. Maminka pocházela ze Slezska, je hodně věřící evangelička s typickou slezskou zbožností, takže já jsem s ní do kostela chodila od malička a moc se mi tam líbilo. Rodiče to neměli lehké, ale já jsem u maminky viděla, že stojí za to za svou víru bojovat.

Václav: Já pocházím z tradiční evangelické rodiny. Rodiče se vzali pozdě a já byl jejich jediné dítě. Maminka měla kořeny v exulantském Zelově, patřila k reemigrantům, od roku 1923 žila její rodina v Zábřehu. Tatínek byl ze selského rodu z Březí, sbor Opatovice. Když se vzali a já se pak narodil, neměli moc kde bydlet, tak jsme se nakonec octli díky faráři Batelkovi v Horském domově v Herlíkovicích. Tatínek zemřel, když mně bylo 11 let. Maminka se se mnou večer modlívala Otčenáš, ale jinak byla naše rodina v projevech víry spíš zdrženlivá. V herlíkovickém kostele byly bohoslužby jen občas a do Vrchlabí jsme chodili zřídka, protože to bylo daleko.

Jak ses, Václave, dostal ke studiu teologie?

Jednu dobu u nás bydlel můj bratranec, ten mě začal brát do mládeže. V sedmnácti jsem byl konfirmován, a ačkoli jsem studoval průmyslovku, teologie mě začala zajímat. Hodně mě ovlivnili církevní disidenti Sváťa Karásek a Zdeněk Bárta, taky Honza Kozlík a Aleš Březina. U nich jsem si uvědomil, že víra může dávat sílu k určitým postojům. Bral jsem to vážně a podal jsem přihlášku na teologii. Ředitel školy (SPŠE v Jičíně) se mohl zbláznit. Byl jsem předvolán snad dvacetkrát do ředitelny a masírován, ať přihlášku stáhnu. Pak si pozvali na kobereček maminku; přijela do Jičína do školy a řediteli řekla, že její předkové odešli kvůli víře do exilu, takže mně může těžko rozmlouvat, abych šel studovat teologii. A bylo to.

Co bylo po škole?

V: Končil jsem bohosloví v roce 1981 a státní souhlas jsem nedostal proto, že mě fakulta nedoporučila do služby. Bydleli jsme v kostelnickém bytě v Liběchově. Tamější farář Mundek Bauer mě hodně ovlivnil. Těch šest let tam bylo pro mě hodně důležitých, vlastně takový vikariát, byl jsem ve staršovstvu, pokladník, kázal jsem… Pak jsem souhlas dostal, šel do Merklína a tam jsem jej vlastně neztratil, jenomže to bylo vždycky jen na rok a potřetí o něj tehdejší synodní rada už nepožádala. Časem jsem se ale farářování zase vrátil.

Vaše děti vyrůstaly v křesťanské rodině, k tomu na faře. Jak tuto roli přijímaly?

U: Ty starší tři, co jsou brzo po sobě, našly v církvi svůj domov. Znají spoustu lidí, stýkají se s nimi, jezdily na sjezdy, kurzy, brigády. Debora je farářka. Ale nejmladší syn si dělal vždycky všechno po svém. I když jako dítě přivedl do nedělní školy a potažmo do církve asi čtyři nebo pět kamarádů. Dnes si ale drží určitý odstup. Já si zpětně myslím, že všechny naše děti na faře trochu trpěly. Nebylo moc soukromí, občas jim někdo připomněl, že by měly jít příkladem…

Jak jste se potkali s ideou náhradního rodičovství?

U: V Mladé Boleslavi jsme měli velice sociálně zaměřenou paní kurátorku Danu Švejdarovou. Měla kdysi jedno dítě v pěstounské péči. Když jsme my měli před sebou stěhování z Boleslavi na nový sbor, začalo mně vrtat hlavou, jestli by to nebyla dobrá cesta. Když jsem své myšlenkové pochody řekla Vaškovi, ten úplně zajásal. To bylo v roce 2012, těsně před novelou zákona o pěstounské péči. V Litomyšli jsme se o celou problematiku začali víc zajímat a čekali, až se změní předpisy. A to se stalo k 1. 1. 2013.

Můžete trochu přiblížit čtenářům, co pěstounská péče na přechodnou dobu obnáší? ►

U: Je to taková zvláštní forma. Člověk musí být neustále v pohotovosti, i když momentálně žádné dítě doma nemá. Jde o to, aby mohl potřebné miminko okamžitě přijmout. A musí se umět vyrovnat s tím, že to dítě vypiplá a ono pak půjde dál svou cestou.

Jak vypadá příprava na náhradní rodičovství?

V: Podle novely zákona o sociálněprávní ochraně dítěte je povinných myslím 72 hodin školení. My jsme se hned po přijetí toho zákona hlásili na kraji, že máme zájem stát se pěstouny. Byli jsme mezi prvními, kdo chtěli na školení jít, celkem to bylo asi 20 párů a vznikla skupina, v jejímž rámci se stále setkáváme. Nebyly to přednášky, ale školení zážitkovou formou.

U: Samozřejmě jsme prošli psychologickými testy. Přijeli se také podívat k nám domů.

Jak dlouho takové novorozeňátko, jako je třeba to vaše současné, v přechodné pěstounské péči setrvá?

U: Bývá to různé. Podle zákona by to mělo být maximálně rok. První děťátko jsme měli jenom asi sedm neděl, jiné 11 měsíců. Jde vlastně o čas, než se zajistí a vyřídí trvalá náhradní péče, to znamená adopce nebo trvalá pěstounská péče. Jednou jsme měli dítě od hodně mladé maminky, porodila v nějakých 14 letech, to dítě šlo pak zpět k ní domů. Celkem jsme měli už osm dětí.

U: Jednoho chlapečka chtěli nakonec dát na Slovensko, protože měl po mamince slovenské občanství. Skončil by určitě v nějakém děcáku. Byl to takový citlivý chlapec a my jsme ho tak krásně vypiplali! Vyvíjeli jsme tlak na úřady i na soud, dokonce sháněli někoho sami. Nakonec to dobře dopadlo, vzala si ho jedna česká rodina. Většinu těch dětí ale máme poblíž, udržujeme kontakty, jsou to taková naše vnoučátka.

Měli jste někdy dítě z babyboxu?

V: Ne. Děti z babyboxu jsou právně volné, takže většinou jdou asi rovnou do adopce.

Nejste už nejmladší, jste spíš ve věku prarodičů. Jak péči o mimina zvládáte fyzicky?

V: No, toho jsme se trochu báli. Na školení nám tuhle stránku péče vykreslili tak barvitě, že jsme vážně uvažovali, že to vzdáme. Ale nakonec to není tak hrozné. Já si říkám „macech“ a Ula je „maceška“. Myslím, že to přesně vystihuje, jak se o miminka staráme.

U: Noční vstávání zvládám, to jinak nejde. Měli jsme jednu holčičku a ta týden v kuse plakala, měla abstinenční příznaky po nikotinu. Ale to už jsem se střídala s dcerou. Já jsem chovala holčičku do dvou v noci, od dvou do rána dcera.

A co chování, konejšení?

U: My děti nosíme hodně. Podle mě je fyzický kontakt velice důležitý. Proto je máme v pěstounské péči, aby neležely někde v postýlce, ale aby měly odezvu, když zapláčou, a měly šanci vytvořit si k dospělému vztah. Tak je chováme, to není rozmazlování.

Jak probíhá předávání do rodiny?

U: Dost dlouho se navštěvujeme, nejprve jezdí oni k nám a pak my k nim, aby si dítě zvyklo na nové prostředí i na nové lidi. Dítě necháváme v rodině, až když při našem odjezdu nepláče. A to se nedá uspěchat, je to dost individuální.

V: U starších dětí je to složitější, komplikované je, když se dítě vrací do původní rodiny, kde bylo nějaké násilí nebo zneužívání. Snažíme se ohlídat, aby bylo všechno v pořádku. Ula má s většinou maminek moc hezký vztah, je s nimi v kontaktu a funguje jako taková náhradní babička.

Máte nějaké speciální zážitky s dětmi, které jste už někomu předali?

U: Ačkoliv ty děti byly tady s námi ve velmi útlém věku, zajímavé je, že v nich něco asi zůstává, něco si zapamatují. Kdo ví, co to je. Jestli je to známé prostředí naší kuchyně, nějaká vůně, těžko říct. Jak jsme říkali, s většinou těch dětí se dál navštěvujeme. A když přijdou sem, cítí se

tu asi dobře, protože jsou klidné a chovají se jako doma. Jednou k nám přijeli na návštěvu s tříletou holčičkou, kterou jsme ale my odevzdávali, když jí byly tři měsíce. Doma jí četli z deníčku od nás, vyprávěli jí, jak to bylo a ona se zeptala, jestli ta postýlka u nás v kuchyni je ta, co v ní jako malá bývala. Chtěla si do ní lehnout, do pusy si strčila všechny dudlíky, obložila se plyšovými medvídky a asi dvě hodiny tam naprosto v klidu ležela. Něco v její paměti muselo zůstat, i když to samozřejmě neuměla sdělit.

Co říct závěrem?

V: Já bych si přál, aby celý ten systém fungoval lépe. Mezi sociálkou, soudy a náhradními rodinami je toho stále hodně co řešit. Občas vidíme úřednickou lhostejnost, všechno dlouho trvá. Přitom u takhle maličkých dětí, navíc často z problematického prostředí, jde o každý týden, o každý den. Jakýkoli průtah jim škodí. Bylo by také potřebné, aby stát trvalým pěstounům dával víc peněz (mají asi 12 000 hrubého), aby jich pak bylo víc a měli jsme komu děti do trvalé péče předávat. A aby také stát přestal podporovat koleňáky a ústavy včetně „Klokánku". Péče zde je určitě nejméně dvakrát dražší než u pěstouna v rodině, navíc to především ty malé děti poškozuje na celý život (viz kniha John Bowlby: *Vazba*). Našim politikům je to však víceméně jedno.

U: Každý kraj organizuje pěstounství trochu jinak, každý soud se taky chová trochu jinak. Ale dost se to zlepšilo. Existují také podpůrné neziskové organizace, která nám pomáhají. Ta naše se jmenuje „Děti patří domů" a je ze Svitav. Organizuje školení, máme možnost supervize. Máme kde konzultovat problémy, které se můžou objevit, a taky nám platí vzdělávání, které musíme podle zákona absolvovat.

Považujete toto své počínání za křesťanské poslání?

U: To je možná řečeno poněkud nadneseně. Já jsem spíš vděčná za to, že to můžu dělat, mě to obohacuje. Když se miminko začne rozvíjet, vidím, že to je dobře. Takže někde v hloubce to vlastně jako poslání cítím.

V: Pěstounských rodin na přechodnou dobu je v současné době v České republice asi 700. Je pravda, že mezi těmi, které známe, je hodně věřících, ale nevěřící jsou pěstouni stejně dobří. Takže poslání ano, ale jestli křesťanské, to si netroufám říct.

připravila ***Daniela Ženatá***

Jak u vás vypadá nedělní dopoledne?

U snídaně kluci ze sebe dělají hlupáky – prý nevěděli, že je neděle a že jdeme do kostela. Neuklidní je ani to, že dnes jdeme na bohoslužby u nás v Roztokách, kde se začíná až o půl jedenácté. Začnou brblat, že do nedělní školy nejdou, načež jim má žena Hanka, katolička, navrhne, že můžou jít na katolickou mši, kde nedělní škola není vůbec. To odmítnou, to prý radši půjdou do té „pitomé nedělky". Potom ale jakoby někdo střihl film: děti jsou v nedělní škole, varhany zní a z životní horizontály se stává vertikála. Po skončení bohoslužeb děti venku běhají na slunci. „Večer si asi zajdu k Jezulátku," pronese s kávou v ruce moje žena. Nezní to ale naštvaně. Možná i trochu naopak.

Ondřej Lukáš

V neděli ráno se většině z nás nechce vstávat, je trochu zmatek, občas i křik. Abychom stihli začátek bohoslužeb! I když bydlíme pod jednou střechou s kostelem, je to stále dost nesnadné. Naše čtyři děti ve věku 8 – 14 let již mají na vše svůj vlastní názor. Dosud jsme nedělní dopoledne prožívali ve společenství sboru a večer jsme šli na katolickou mši. V poslední době však protesty typu „proč musíme v neděli do dvou kostelů" zesílily. Povolili jsme tedy „střídání". A počítám s tím, že s 15. rokem si děti vyberou samy, kde je jim to bližší. Přála bych si, aby měly živý vztah ke Kristu a zrovna tak k lidem v konkrétním společenství. V které z křesťanských církví zakotví, je pro mě druhořadé.

Alena Hellerová

Nedělní dopoledne vypadá tak, že já jdu do kostela a moje žena se rozhoduje, jestli se mnou půjde. Nechodí pravidelně, ale občas „na Jardu" do Braníka zajde. Evangelické prostředí jí vyhovuje umírněností ve vnějších projevech a důrazem na rozumové podchycení věcí víry. Shodli jsme se, že klíčová je tolerance, přičemž moje žena je srozuměna s faktem, že „Bůh řídí můj život"; formulaci „Bůh je u mě na prvním místě" jsem opustil. Je zraňující a zbytečná, nevěřícím vyznívá tvrdě a dogmaticky, z mého pohledu však obě věty znamenají totéž.

Daniel P.

Nedělní dopoledne se u nás odvíjí podle toho, kde se nacházíme. Pokud jsme v Praze, chodím do kostela zpravidla já s dětmi. Manžel zůstává doma, doprovází nás zcela výjimečně. Pro mě je důležité, aby na bohoslužby chodily všechny tři děti bez výjimky, nedostávají tedy na výběr, zda zůstanou s manželem, nebo půjdou se mnou. Manžel mě v tomto ohledu podporuje, za což jsem velmi vděčná. Pokud jsme o víkendu mimo Prahu, na bohoslužby většinou dopoledne nechodíme.

Ada Vondrášková

Nejhorší na nedělním dopoledni je nějak se „vcelku" (myslím tím členy rodiny) do kostela dopravit, nějak se vůbec „vymotat" z domácnosti. Nedaří se nám ani vyjít z domova společně a být tam včas, trousíme se. Záhada možná souvisí s tou dobrovolností, ale stejně je to divné, všechno se nechává na poslední minuty. To že já jsem pokřtěná katolička a zbytek rodiny jsou evangelíci, to se vůbec neřeší. Na nedělním dopoledni je mi milé taky setkání s lidmi, to, že se nepracuje, že se odloží počítač, že se lidi zvou na oběd...

Dagmar Urbánková

JPI

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Z titulů projednaných na zasedání synodní rady 26. 2. a 12. 3. 2019 vybíráme:

Sbory a pracovníci
Synodní rada souhlasí s prodloužením pověření Marka Lukáška kaplanskou službou v nemocnici v Českém Brodě; bere na vědomí zvýšení pracovního úvazku Ondřeje Pellara, faráře sboru v Rokycanech, na 100 %; uděluje Hynku Schusterovi osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře ČCE; potvrzuje volbu Kateřiny Frühbauerové za farářku sboru v Benešově; jmenuje faráře Kamila Vystavěla členem správní rady personálního fondu; zřizuje místo pastoračního pracovníka ve sboru v Uherském Hradišti a pověřuje touto službou Jitku Voglovou; schvaluje změnu povolací listiny, na jejímž základě je bratr Martin Litomiský povolán za faráře sboru v Krnově.

Ekumenické vztahy
Synodní rada souhlasí s cestou synodního seniora do Koreje v říjnu 2019 a pověřuje ekumenické oddělení, aby cestu připravilo; vzala na vědomí přípravy na konferenci o partnerství v Atlantě v USA v dubnu 2019.

SR vzala na vědomí zprávu Olivera Engelhardta o projektu „Hranice-Tváře-Bratři a sestry“ Evangelické církve a. v. v Rumunsku a souhlasí s přípravou mezinárodního setkání k zahájení výstavy ve sboru u Salvátora v Praze; vzala na vědomí zprávu faráře Jaromíra Strádala ze studijního pobytu v Heidelbergu a zprávu Daniela Matějky o účasti na Teologických dnech v Hofgeismaru.
SR souhlasí s pozváním ekumenických hostů na 1. zasedání 35. synodu. Letos jsou zváni zástupci německy mluvících partnerských církví.

Zahraniční dary
Synodní rada doporučuje projekty sboru v Krouně a sboru v Hodslavicích na zařazení do Projektkatalogu Gustav-Adolfského díla 2020.

Evangelická akademie
Synodní rada vzala na vědomí informaci, že pověřenou členkou v radě Školské právnické osoby (ŠPO) Konzervatoře EA v Olomouci bude pro Moravskoslezský seniorát stávající členka rady a členka olomouckého sboru E. Danihelková; jmenovala M. Kyncla pátým členem rady ŠPO pro Evangelickou akademii Praha a současně souhlasila se změnou počtu členů rady ŠPO na pět.

Různé
Synodní rada souhlasí s koncepcí připomenutí výročí J. L. Hromádky a ukládá ÚCK projekt dopracovat.
SR poskytuje příspěvek na pořádání hudebně divadelního festivalu pro žáky speciálních škol v Náchodě ve výši 10 000 Kč.

Další jednání
Synodní rada se dále věnovala vnitřním hospodářským záležitostem sborů ►

i církve, zprávám z jednání seniorátních výborů, personálním otázkám, přípravám na ekumenická setkání a provozním a organizačním záležitostem. ***DaZ***

NOC KOSTELŮ 2019

Otevřené dveře do kostelů a modliteben budou v pátek 24. května

Noc kostelů je příležitost pozvat do kostelů a modliteben ve večerní a noční atmosféře co nejvíce zájemců a nabídnout jim možnost poznat nejen kulturní hodnotu místa, ale také se seznámit s křesťanstvím prostřednictvím hudby, výtvarného umění, divadelního představení či rozhovoru.

Jako každoročně vytiskneme k této příležitosti o 1000 kusů Českého bratra více, aby byl pro návštěvníky Noci kostelů k dispozici. Rozesílat budeme časopis podle loňského rozdělovníku. Pokud si budete přát změnu počtu kusů k rozdávání, pište do redakce na zenata@e-cirkev.cz nebo volejte 224 999 236.

Jak se k Noci kostelů elektronicky přihlásit, kde si objednat propagační materiály a také další informace zjistíte na adrese www.nockostelu.cz.

V loňském roce, kdy se konal jubilejní desátý ročník, se Noci kostelů v České republice účastnilo 1515 kostelů a modliteben, kam za jediný večer zavítalo bezmála půl milionu návštěvníků.

Myšlenka Noci kostelů vznikla v roce 2005 v Rakousku a dnes se kromě Rakouska a České republiky koná také na Slovensku (od roku 2011), v Estonsku (od roku 2012) a v roce 2016 se připojilo Švýcarsko. ***DaZ***

VELIKONOCE 2019

Televize a rozhlas na Velký pátek

Velkopáteční bohoslužby mohou letos věřící sledovat v pátek 19. dubna v rozhlase i v televizi:

ČRo Vltava od 9.30 hodin

Živé vysílání bohoslužeb z farního sboru v Praze-Kobylisích. Sledovat lze i na internetu (rozhlas.cz) jak v reálném čase, tak později v archivu.

ČT 2 od 10 hodin

Přímý přenos bohoslužeb z farního sboru v Nymburce.

Později jej také najdete na internetu v archivu české televize (ceskatelevize.cz).

Křížová cesta

Na Zelený čtvrtek 18. dubna organizuje Ekumenická rada církví ekumenickou křížovou cestu. Začátek je plánován na 21. hodinu od kostela sv. Vavřince (u rozhledny) na vrchu Petříně v Praze.

DaZ

CÍRKEVNÍ HUDBA

Varhanní kurzy v létě 2019

V letošním roce nabízíme kurzy pro mládež a střední generaci, které budou probíhat ve středisku Sola gratia v Bystřici pod Hostýnem. Jsou určeny varhaníkům a doprovazečům bohoslužebného zpěvu ze sborů naší církve. Srdečně zveme jak začínající, tak i pokročilejší amatérské varhaníky různých věkových skupin (hráče na klavír / klávesy, žáky ZUŠ, samouky), kteří se této službě věnují a potřebují získat nové podněty a zkušenosti pro praxi.

Termíny kurzů:
5. – 8. 8. 2019 kurz pro mládež
8. – 11. 8. 2019 kurz pro střední generaci

Cena kurzu, včetně ubytování a kompletní stravy v Sola gratia, je 2100 Kč. Zájemci se mohou přihlásit e-mailem na moravetz@e-cirkev.cz do 30. 6. Je třeba uvést jméno, příjmení, věk, termín kurzu, adresu, sbor ČCE, příp. požadavky ke stravě, telefon. Po přihlášení každý uchazeč obdrží materiály a pokyny k samostatné přípravě.

Na muzicírování a na příjemné společenství se těší lektoři kurzů

Ester Moravetzová** a **Ladislav Moravetz,
celocírkevní kantor

PŘÁTELÉ HERLÍKOVIC

Jarní brigáda v Herlíkovicích

Máme radost z čerstvého zápisu objektu staré krkonošské chalupy Kunzárny jako kulturní památky! Tradiční jarní brigáda se tady letos uskuteční od 10. do 12. května.

Po dlouhé a na sníh bohaté zimě je kolem chalupy plno polámaných stromů. Také bychom rádi chalupu v roce 2019 nově rozsvítili a s novými elektrorozvody začneme hned na jaře. Uvítáme proto brigádníky, kteří „elektrice“ rozumějí, přijet však může každý. V neděli pak lze vyrazit

na výlet. Nenechte si uniknout pohled na rozkvetlé stromy a ještě zasněžené horské hřebeny!

***Jan Kirschner,** Přátelé Herlíkovic*

OZNÁMENÍ

Pozvánka k ekumenické bohoslužbě ke Dni Země

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve k účasti na ekumenické bohoslužbě ke Dni Země, která se koná v úterý 30. dubna 2019 od 18 hodin v pražském kostele Nejsvětějšího Salvátora (u Karlova mostu). Kázáním poslouží sestra farářka Martina Viktorie Kopecká z Církve československé husitské, zpěvem pěvecký sbor Gabriel.

Rekreace ve sborovém domě v Novém Jičíně

Sbor ČCE v Novém Jičíně nabízí k letní rekreaci tři pokoje v podkroví. K dispozici je kuchyňka, hygienické zařízení, zahrada s možností parkování. V blízkosti CHKO Beskydy, CHKO Poodří, několik hradů a zámků, řada jiných památek. (Hukvaldy, Helfštýn, Kunín, Štramberk...). Ideální pro pěší i cyklisty.

Kontakt: 731664545, 732638517

MOJE CÍRKEV

Dáváme hlas ponižovaným
Praha 21. 3. 2019
foto: Jiří Hofman

ORGANIZUJE KOMISE PRO LIDSKÁ PRÁVA ČCE

Dáváme hlas ponižovaným

Hlas za lidská práva zněl centrem Prahy

Na dlouhou tradici Dnů pro Kubu, které pořádala komise pro lidská práva při synodní radě ČCE, navázal letos nový počin s názvem Dáváme hlas ponižovaným. Kromě Latinské Ameriky byl zaměřen i na další světové regiony, kde lidé zažívají útlak kvůli své víře a svému přesvědčení.

Ve čtvrtek 21. března se v podvečerních hodinách sešly v Praze na Újezdě desítky lidí, aby svým hlasem, modlitbou a tichou vzpomínkou podpořili tzv. vězně svědomí. Tento termín se obecně vžil pro muže a ženy, kterým svědomí nedovolí mlčet a podrobit se státní politice, kteří nahlas říkají své názory a vyznávají svou víru a jsou za to, obvykle včetně svých rodin, tvrdě postihováni.

U památníku obětí totality

Úvodní slovo pronesl emeritní synodní senior ČCE Joel Ruml a bývalý ministr kultury Daniel Herman za doprovodu evangelických pozounových sborů Consonare. V krátkém proslovu Daniel Herman připomněl: „Před třiceti lety česká společnost nabyla svobody. Svoboda poskytuje určitý prostor a je jen na nás, čím jej naplníme. Zda se spojíme, a naplníme jej pozitivními, konstruktivními a dobrými vztahy a činy. Je stále hodně míst na světě, kde svoboda není. Pomysleme na Severní Koreu, Čínu nebo Venezuelu."

Odtud se vydal průvod, označený bílými balonky a rozevřenými bílými deštníky, přes Karlův most a dále směrem k Ostrovní ulici. Na jednotlivých zastaveních si účastníci připomněli příběhy devíti vězňů svědomí z celého světa. Desáté jméno, ač připravené, nezaznělo mezi ostatními, neboť vězeň svědomí z Ázerbajdžánu byl v těchto dnech z vězení propuštěn. „Také díky akcím, jako je tato," řekl Joel Ruml. „Má to cenu, to nyní všichni vidíme," dodal.

Knihovna Václava Havla

„Cílem pochodu se stala Knihovna Václava Havla, kde od 19 hodin začala panelová diskuse na téma lidských práv ve světě. Potěšili nás skvělí hosté panelu. O akci projevil zájem i ministr zahraničních věcí Tomáš Petříček, ale kvůli velmi zaplněnému programu se nakonec omluvil. Jeho zájem považujeme za dobrý signál, že téma dodržování lidských práv se opět stává nedílnou součástí našich zahraničněpolitických kontaktů, což je dobře," upozornila vedoucí Komise pro lidská práva Jitka Klubalová.

Diskuse byla i tak velmi podnětná. Ondřej Klimeš z Orientálního ústavu Akademie věd ČR přiblížil aktuální situaci v Číně. Venezuelský filmař Valerio Mendoza spolupracuje s organizací Člověk v tísni, pravidelně vzdělává novináře a během večera zprostředkoval pohled na současné dění ve Venezuele a širším latinskoamerickém regionu. Reportér Hospodářských novin ►

Ondřej Soukup pak ještě rozšířil škálu problematických regionů o Rusko. Za synodní radu ČCE se problematice lidských práv věnuje náměstek synodního seniora Pavel Pokorný, který rovněž přijal pozvání mezi diskutující. Debatu moderovala redaktorka Českého rozhlasu Plus Lucie Vopálenská.

Jiří Hofman, *foto: Člověk a víra/Jana Havlová*

EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY

Kdo studuje na ETF a jaké najde uplatnění

Inspirace před přijímacími zkouškami na vysokou školu

Tento článek nebude pojednávat o historii fakulty ani o tom, kolik tisíc diplomových prací prohýbá regály její věhlasné knihovny. Má být informativní. A snad i inspirativní. Takže: koho na evangelické fakultě uvidíte sedět v lavicích?

Profesionálové v sociální péči

Možná vás to překvapí, ale sociálně zaměřené studijní programy ETF UK již několik let navštěvuje více studentů než programy teologické. **Pastorační a sociální práce**, jak se obor nazývá, má za úkol připravit absolventy k péči o osoby, které se neobejdou bez asistenčních služeb. A na rozdíl od jiných fakult, které tyto pracovníky vzdělávají, evangelická fakulta nabízí i přesah do křesťanských a humanistických hodnot.

Počet absolventů sociálních oborů na ETF UK roste. Jistě i proto, že poptávka po profesionálech v tomto oboru je velká. Zaměstnání, kde je náplní poskytování sociálních služeb dětem, rodinám, seniorům či osobám s postižením, je skutečně velké množství.

„Učňák“ pro faráře? Bývávalo!

Před třiceti lety většina absolventů fakulty nastoupila po promoci do farářské služby, dnes se farářem stane jen několik lidí z ročníku. Zatímco za komunismu diplom z teologie z hlediska pracovního uplatnění dveře zavíral, dnes je otevírá. Ze školy, která předurčovala absolventy k jediné profesi, se dnes vyklubala instituce, kterou chodí studovat budoucí novináři, učitelé, státní úředníci či lidé na volné noze. Ovšem nejen oni: mezi studenty a absolventy teologických programů jako **Teologie-spiritualita-etika, Teologie**

křesťanských tradic, Evangelická teologie či **Diakonika** najdete i podnikatele, bankéře, kavárníky, spisovatele, básníky nebo malíře.

Nevěříte? Podívejte se na facebookový profil fakulty facebook.com/etfuk, kde najdete krátké video se zpovědí jejích absolventů. Bude jich více, takže všechny si je snadno vylistujete hashtagem #ProcStudovatETFUK. A pokud budete mít ke studiu jakýkoliv dotaz, neváhejte jej zaslat na lukas@etf.cuni.cz.

Ondřej Lukáš, *ETF UK*

z instalace faráře Jan Hrudky v Telecím 25. 11. 2018

REFORMANDA 2030

Jak to bude v církvi s farářskými místy?

Předpokladem je aktivní zájem o společně přožívanou víru

Co se týče praktické teologie, má připravovaný strategický plán Českobratrské církve evangelické tři hlavní témata: živé a otevřené farní sbory, podporu zbožnosti a misijní otevřenost a srozumitelnost navenek. O těchto tématech psali kolegové ze strategické komise již do minulých čísel Českého bratra (např. Jádro strategického plánu je péče o víru 1/2019; Jak naplnit naše poslání ve světě, který se změnil 2/2019).

Udržíme faráře?

Pro mnohé evangelíky, především z menších sborů, je však podstatná také otázka zcela praktická: Jak to bude v podmínkách samofinancování s našimi faráři? Odvody do personálního fondu se zvyšují a my si nejsme jisti, zda tempu zvyšování budeme stačit. Přechod na samofinancování je pro naši církev skutečná zkouška dospělosti. Pokud ovšem synod schválí níže popsané návrhy strategického plánu, dostanou všechny sbory i faráři rozumná a flexibilní pravidla, na základě kterých budou moci svou budoucnost uvážlivě plánovat.

Být informován

První předpoklad úspěšného přechodu na samofinancování je informovat pravidelně a srozumitelně celou aktivní členskou základnu. Aby měla přesné a průběžně aktualizované informace o všech základních zdrojích pro přechod na samofinancování:

- zvyšující se odvody do personálního fondu
- snižující se státní příspěvky na podporu činnosti církve
- výnosy z fondů, do kterých investujeme finanční náhradu

Zásadní změna, která se chystá k definitivnímu schválení na letošní synod, je rozrůznění výšky sborových odvodů za obsazené farářské místo podle personální a hospodářské síly sborů. Pokud květnový synod připravenou změnu odsouhlasí, jasná zpráva o jejích důsledcích by se mohla stát výrazným povzbuzením pro menší sbory. Zavede totiž pravidlo: Čím dál na cestě k samofinancování jako sbor dojdete, tím víc vám církev pomůže.

Správným směrem

Strategický plán upřesní základní pravidlo pro vysílání duchovních na evangelické fary. Faráři (jako klíčoví zaměstnanci církve) a peníze na jejich platy (ze společné církevní pokladny) zamíří tam, kde je o společně prožívanou víru aktivní zájem:

- Život i služba sboru je aktivní: Členové se účastní bohoslužeb. Zájem je rovněž o katechezi (biblické hodiny, setkávání skupin dětí, mládeže, konfirmandů…), pastoraci, o další aktivity a společnou službu sboru.
- Členové sboru (nebo vícero blízkých sborů) přispívají na život a službu sboru dosta- ►

tečně vysokou částkou, která pokryje běžný provoz sboru i odvod za jejich faráře do personálního fondu.

Podle těchto dvou kritérií bude stanoven farářský úvazek pro každý jednotlivý sbor. Na každém sboru tak bude (obrazně řečeno) připevněna „visačka“ s jeho aktuální výši. Tyto „visačky“ budou podle údajů a znalostí o sborech průběžně kontrolovat a aktualizovat seniorátní výbory.

Různé varianty

Pro sbory a faráře se tak otvírá pět základních možností. První čtyři řadíme podle priorit širšího vedení církve, pátá varianta je zcela nová, zatím nevyzkoušená. V strategickém plánu budou ovšem připraveny všechny:

1. Jeden sbor má dost práce i peněz pro plný úvazek faráře. To je tradiční a osvědčený model evangelického církevního života. Pro velké sbory je to samozřejmost, střední sbory by se měly snažit, aby jej rovněž dokázaly udržet.

2. Dva nebo tři blízké menší sbory dají dohromady dostatek úkolů i financí pro plný úvazek faráře a společně ho povolají. V takovém případě bude nutné, aby „sdílení“ jednoho faráře tyto sbory společně a důkladně promýšlely a projednávaly; od prvních úvah o jeho společném povolání až po ukončení jeho služby. V případě, že se podobná spolupráce dlouhodobě osvědčí, může vyústit v pozdější spojení do jednoho sboru.

3. Farář bude ve sboru zaměstnán jen na částečný úvazek. Svůj příjem si doplní částečným úvazkem v jiném zaměstnání, typicky jako vězeňský, diakonický či nemocniční kaplan. Pro tyto případy budou synodní radou stanovena jasná pravidla, aby jedno zaměstnání netrpělo na úkor druhého.

4. Nejmenší sbory, které pro svého vlastního faráře nemají dostatek práce nebo peněz, ať už z objektivních demografických důvodů („všichni mladí se stěhují pryč“), nebo kvůli ochabnutí duchovního života, se přemění na kazatelské stanice či místa duchovenské služby. To jim sice přinese ztrátu některých výhod, zároveň to však uvolní energii pro případné nové oživení duchovního života.

5. Flexibilní systém přidělených úvazků umožní tam, kde o to blízké sbory budou společně stát, rovněž využití nového modelu „farářského týmu“. Tři nebo čtyři blízké sbory např. společně povolají dva nebo tři faráře, kteří si práci rozdělí napříč sbory podle svých obdarování.

Výjimečné případy

Církev má připraveny nástroje, aby mohla vyslat faráře i tam, kde dosud život a finanční síla sboru nejsou dostatečné, je ovšem naděje, že mohou v horizontu několika let znovu vykvést:

- Volba nového faráře bude moci být provedena i na vyšší úvazek, než odpovídá aktuální aktivitě sboru, a to v naději, že s novým farářem se život a služba společenství oživí.
- „Podporované“ farářské místo bude církví částečně dotováno tam, kde je reálná naděje na obnovení dřívější aktivity sboru, jeho života i služby.
- „Strategické“ nebo „misijní“ farářské místo bude zřízeno a církví zaplaceno na nejdůležitějších místech republiky, kde chceme mít aktivního faráře, ač tam sbor (dosud) není.

Roman Mazur, *předseda strategické komise*

foto: Benjamín Skála

ÚSTŘEDNÍ CÍRKEVNÍ KANCELÁŘ

Ekonomické oddělení

Aby církev moudře spravovala finance i majetek

Do ekonomické agendy patří hospodaření církve, příprava rozpočtu a zprávy o hospodaření povšechného sboru, vedení evidence repartic, odvodů do nejrůznějších fondů a celocírkevních sbírek. Také evidence dlouhodobého majetku a zpracovávání jeho odpisů, spolupráce s Jeronýmovou jednotou a poradním odborem ekonomickým.

Zní to trošku jako stránka z naučného slovníku, a tak jsme se na jednotlivé ekonomické kapitoly života církve zeptali vedoucí ekonomického oddělení Věry Štulcové.

Kolik zaměstnává ekonomické oddělení lidí a na jakých pozicích?

Kolektiv ekonomického oddělení tvoří v současné době tři účetní: Marta Berounská, Michaela Kružíková Bartošková a Kateřina Vondrová, dále pokladní a zároveň správkyně fondu Jeronýmovy jednoty Hana Kurešová, František Straka, který spravuje investice, a já coby vedoucí tohoto oddělení.

Jaké činnosti kanceláře pod ekonomickou agendu patří?

Úkolem oddělení je zajistit, aby Ústřední církevní kancelář dostála všem svým hospodářským a informačním povinnostem nejen vůči členům církve, ale i vůči orgánům státní správy a dalším zainteresovaným institucím.

Hospodaření církve je široký pojem. Co z toho leží na bedrech ekonomického oddělení ÚCK?

Máme na starosti bezproblémový chod povšechného sboru. Je to vlastně to, co většina členů naší církve zná ze svých farních sborů, jen v daleko širším měřítku. Vedeme účetnictví a připravujeme rozpočet, sledujeme jeho čerpání a sestavujeme finanční výkazy, spravujeme finanční majetek a spolupracujeme s finančními institucemi, zajišťujeme podporu všem ostatním oddělením ÚCK a metodickou pomoc farním sborům.

Co jsou to repartice?

Repartice jsou povinný odvod farních sborů do rozpočtu ústředí. Slouží jako jeden ze zdrojů financování povšechného sboru. Na zdrojové

vedoucí ekonomického oddělení Věra Štulcová

části rozpočtu ústřední církevní kanceláře pro rok 2019 (bez duchovenských zaměstnanců) se podílejí zhruba jednou desetinou.

A k čemu slouží personální fond? Proč do něj shromažďujeme peníze?

Personální fond plní dvě funkce. Zaprvé jsou z něj hrazeny některé personální náklady duchovenských zaměstnanců povšechného sboru. Zadruhé slouží jako finanční rezerva. Jelikož se výše státního příspěvku rok od roku snižuje, ►

jsme nuceni tyto externí zdroje nahrazovat zdroji vlastními. Jedním z těchto zdrojů je i personální fond.

Jaké máme další fondy a k čemu jsou dobré?

Obecně fondy slouží jako budoucí zdroj krytí. Jsou to taková naše prasátka, která plníme a rozbijeme je, až když je třeba. Existují fondy, tvořené celocírkevními sbírkami, např. fond tiskový, který

Kateřina Vondrová a Věra Štulcová

slouží k podpoře církevního tisku; fondy tvořené dary a dědictvím, např. fond klidného stáří, sloužící k podpoře farářů v důchodu; i fondy tvořené výnosy, např. fond investic a velkých oprav, kde soustřeďujeme zdroje na udržování nemovitého majetku ve vlastnictví povšechného sboru.

Jak fungují celocírkevní sbírky a kam pak peníze putují?

Celocírkevní sbírky hrají v hospodaření s fondy velmi důležitou roli. Ke svému konečnému uživateli se dostávají dvojím způsobem. Buď celou vybranou sumu převedeme tomu, komu je určena, ihned po ukončení sbírky. Takhle funguje například sbírka na Diakonii. Anebo se peníze uloží ve fondu a použijí se v okamžiku, kdy je jich třeba, jako např. sbírka sociální a charitativní pomoci.

Do hospodaření patří také evidence dlouhodobého majetku a zpracování odpisů. O co jde?

Odpisy jsou zvláštní účetní kategorie. Laici si s nimi často nevědí rady, protože je to náklad, ale ne výdaj. To znamená, že nejsou spojeny s reálným úbytkem peněz. Jejich úkol je vyjadřovat výši opotřebení dlouhodobého majetku. Říkají nám tedy, kolik peněz bychom si měli dát stranou na to, až bude třeba majetek v budoucnu obnovit.

Máme mít obavy ze snižování státního příspěvku pro církve a z blížící se definitivní odluky?

Domnívám se, že „mít obavy“ ničemu nepomůže. Je třeba si uvědomit, co chceme, kolik nás to bude stát a kde na to vezmeme. Státní příspěvek

vlevo Marta Berounská, vpravo Michaela Bartošková Kružíková

je pouze jeden ze zdrojů, které k financování naší církve slouží. Pokud vypadne, musíme jej nahradit, anebo činnost utlumit, abychom život církve byli schopni zaplatit existujícími zdroji. Jsem ráda, že strategická komise toto zadání již řeší, a věřím, že se naší církvi podaří odluku od státu zvládnout.

ptala se ***Daniela Ženatá***

SBOR V PARDUBICÍCH

Kazatelem slova Božího 67 let

Rozhovor s farářem Jiřím Doležalem, čerstvým devadesátníkem

ThDr. Jiří Doležal (*1929) slaví v dubnu devadesáté narozeniny. Před třemi roky ovdověl, sám je však stále vitální a slouží církvi. Působil ve sborech v Pardubicích, Hustopečích a Bukovce, v devadesátých letech vyučoval nauku o kázání a bohoslužbách na Vyšší odborné škole biblické v Hradci Králové. Má tři dospělé děti a sedm vnoučat. Životní jubileum je dobrá příležitost k bilancování, proto jsme se zeptali na události a okamžiky, které byly v jeho životě důležité.

Kde jste vyrůstal a z jaké rodiny pocházíte?

Měl jsem krásné dětství. Otec byl řídící učitel a měl jsem čtyři mladší sourozence. Útlé dětství jsem prožil na předválečném venkově. Když jsem byl v páté třídě a bylo potřeba se poohlížet po středních školách, rozhodl otec, že se přestěhujeme do města. Našel místo v Orlové, to však byla v roce 1938 neklidná oblast. V létě jsme se nastěhovali a v říjnu jsme dostali od Poláků 24 hodin na sbalení a vystěhování. Skončili jsme 28. října 1938 v Brně. Když se dveře vagónu otevřely, viděli jsme slavnostně vyzdobené město, byl státní svátek. A my jsme skončili ve sběrném táboře.

Jak na tu dobu vzpomínáte?

Inu, žili jsme jako migranti. Sestra byla dočasně umístěna u nějakých bohatých lidí, já s bratrem v ozdravovně, rodiče hledali byt, otec zaměstnání. Takhle to trvalo jeden rok. Mám ale hezké vzpomínky na nedělní školu na Pellicově ulici a na bohoslužby v Blahoslavově domě. Pak otec dostal místo ve Starém Městě u Uherského Hradiště a já jsem začal chodit do gymnázia v Uherském Hradišti. Tam jsme našli útočiště ve sboru – za faráře Josefa Jadrníčka.

Vaše školní léta jsou léta válečná. To byla dost divoká doba, ne?

V roce 1942 nám gestapo zavřelo gymnázium. V roce 1944 jsem byl totálně nasazen. Pracoval jsem u příbuzných v Čechách jako pomocný zemědělský dělník. Po válce jsem se vrátil do Hradiště a v roce 1948 jsem maturoval s rozhodnutím, že budu studovat teologii.

To už se ale politické poměry docela otočily, že?

Přesto byly ty čtyři roky studia bohosloví nejhezčí léta mého života. Byl jsem českobratrský evangelík pokrokového a vlasteneckého ražení: důležitý byl Hus, Komenský, Palacký, Masaryk. Vše doprovázeno militantním antiklerikalismem. Být dobrý evangelík znamenalo být ostře proti Římu; na fakultě to ze mě naštěstí za první dva semestry kolegové vyhnali. Učitelé biblických věd, to byly osobnosti – Slavomil Daněk a J. B. Souček a mě to ohromně zaujalo, biblickou teologii jsem fascinovaně vstřebával.

Jako vikář jste nastoupil v roce 1952 do Pardubic a první léta pracoval pod zkušeným farářem Josefem Smolíkem. Jak na tuto spolupráci vzpomínáte?

Smolík byl učitel praktické teologie a skvělý farář. Ve sboru všechno podřizoval kázání evangelia. A za všechno se cítil být odpovědný – za učitele nedělní školy, kterých bylo pět, učilo se ještě náboženství ve školách, za křesťanskou službu, za dorost, sdružení mládeže, za staršovstvo. Tenkrát chodilo na bohoslužby tolik lidí, že se uvažovalo o přístavbě kostela. ►

Jak se v Pardubicích mladému vikáři žilo?
Dostal jsem „vikárku“ – jednu místnost. První den jsem měl jen postel se špatně nacpaným slamníkem. S vozíkem jsem pak objížděl doporučené členy sboru, kteří mi nabídli různé kusy nábytku, každý pes jiná ves. Žil jsem atmosférou sboru a hltal svého učitele. Naprosté zjevení byla sborová sestra Marta Borovcová, později provdaná Tefrová. Ukázalo se, že to je charismatická diakonka tělem i duší, sloužila čtyřiadvacet hodin denně.

Další životní kapitola je vojna, kterou jste v padesátých letech musel absolvovat. Co bylo v tomto období pro vás důležité?
Stát tehdy podle sovětského vzoru vymyslel, že faráři nebudou chodit na vojnu. Pak ale začala kolektivizace venkova a podle mínění komunistů to byli právě faráři, kteří tento proces brzdili, protože říkali, že to je krádež. Tak stát obrátil a najednou faráři na vojnu jít měli. Sešli jsme se tam všichni mezi dvaceti a pětatřiceti roky. Povolali mě v listopadu 1953 na dva roky. Bylo to tvrdé, ale později jsem se stal skladníkem a staršinou, to už bylo lepší.

Jak se vyvíjel váš osobní život?
Po návratu z vojny jsem sloužil rok za rokem v Pardubicích, ženitbu jsem stále odkládal. V Hradci Králové byla v tu dobu milá a hodná seniorátní vikářka Miriam Šebestová, a tak jsme plánovali, když už je nám přes třicet, že bychom měli uvažovat o společném životě. Někde, kde budou dvě farářská místa. A do toho mně jednu neděli Smolík oznámil, že převezmu pardubický sbor, že odchází do Prahy. A tak staršovstvo rozhodlo, že já budu kandidát na farářské místo a manželka bude vypomáhat. Byly trochu potíže s církevním tajemníkem, ale nakonec vše dobře dopadlo.

V Pardubicích jste farářoval 31 let. To je několik generací pokřtěných, konfirmovaných, spousta svateb i pohřbů. Co jste pro farářskou práci považoval za stěžejní?
Když jsem nastoupil, měli jsme 12 učitelů nedělní školy, pro které se dělala každý týden zvláštní příprava. Dále konfirmandi, dorost a mládež. Kázalo se také v Rosicích, Rybitví a Sezemicích,

v roce 1958 v Nymburce

náboženství jsem učil ještě v Opatovicích a Čeperce. Jezdil jsem tam na kole. A brzy se nám narodily děti, ale manželka přesto vypomáhala v okolních sborech, kde bylo třeba. Dokonce mě v pardubickém sboru plně zastoupila, když mi bylo v letech 1969–1970 dopřáno studovat dva semestry teologie v Göttingách.

Mnoho let jste byl v celocírkevním liturgickém odboru. O co tam šlo?
O liturgiku jsem se zajímal. Jaký význam mají jednotlivé části bohoslužeb, co znamená každá jednotlivá část. Nejedná se jen o nějaké organizační věci, vše má být teologicky zdůvodněno. Ze synodu vzešel požadavek vypracovat novou agendu a postupně, za dvacet let práce liturgického odboru, vzniklo několik jejích dílů. Používají se dodnes. Já jsem překládal německé a švýcarské reformační agendy. V devadesátých letech jsem pak učil liturgiku a homiletiku (nauku o kázání) na Vyšší biblické škole v Hradci Králové.

Byl jste také v poradním odboru teologickém a spolupracoval s kolegy faráři ve vyhlášeném kolegiu kazatelských příprav.

Když jsem převzal službu kazatele na každou neděli, viděl jsem, že mám-li být řádně připraven, potřebuji spolupracovníky. Dala se dohromady skupina asi šesti nebo sedmi farářů: jednotlivec nestačí na poctivou přípravu kázání každý týden.

Jak to fungovalo?

Každý z nás do středy musel poslat ostatním písemnou přípravu. Dostal komentář Luthera, Kalvína nebo Bartha nebo komentářovou exegezi, musel to vypracovat a dát na poštu, aby to všem do středy přišlo. Říkali jsme tomu RVHP – Rada vzájemné homiletické pomoci. Přidávali se k nám další, až nás bylo 12. Ťukali jsme přípravy tehdy na psacích strojích, 12 průklepů bylo maximum. Tato práce měla veliké renomé a nás to bavilo. Podle příprav se pak kázalo. Buďto podle církevního roku, nebo podle liturgických řad, někdy jsme kázali na celé biblické knihy continuo (kapitolu za kapitolou).

Byli jste spolupracovníci, nebo také přátelé a kamarádi?

Jednou za měsíc jsme se scházeli, to bývalo neobyčejně krásné. Sdíleli jsme zážitky ze sborů, co kdo zažil s církevními tajemníky a podobně. Nepatřili jsme ani k tzv. Nové orientaci ani k Civilní interpretaci, to byly jiné skupiny. My jsme jejich působení považovali za nenáležité, ale vedli jsme s nimi polemický rozhovor. Myslím, že takováto korporátní práce neměla jinde v církvi ani v ekumeně obdoby. Na to jsem hrdý a za to vděčný.

Specifikem pardubického sboru jsou sborové sestry. Vždy sloužily ve sboru a vy jste jich zažil několik. Jak vzpomínáte na tuhle spolupráci?

Po Martě Tefrové nastoupila Marta Capouškovа a po ní Míla Rychetská. Priorita sborových sester byla vždy práce diakonická, byly to vlastně diakonky. Sloužily starým, nemocným, opuštěným, postiženým, strádajícím. K tomu vždy pomáhaly s kanceláří, kartotéku měly v hlavě. Na tom, že sbor s Pardubicích kvetl, měly sborové sestry přinejmenším stejnou zásluhu jako faráři.

Po intenzivní a náročné službě v pardubickém sboru jste se s manželkou rozhodli odejít na jižní Moravu do dvou sousedních sborů – Hustopečí a Nikolčic. Bylo to těžké rozhodnutí?

V pětapadesáti jsem začal kriticky uvažovat. Košatá práce byla v Pardubicích, k tomu starost o nedaleké středisko v Chotěboři, které jsme pomáhali budovat a často tam jezdili. Manželka sloužila v Heřmanově Městci, to znamenalo neustálé dojíždění. Začali jsme se poohlížet po sborech, kde bychom mohli pracovat vedle sebe. A brněnský senior hlásil, že Nikolčice a Hustopeče jsou volné.

Jiří Doležal

Tak jsme se rozhodli, i když při loučení v Pardubicích jsme všichni plakali. Nastěhovali jsme se do Nikolčic, já jsem se stal dojíždějícím farářem. Dcery už v tu dobu studovaly v Praze teologii, takže měly najednou dojíždění přes celou republiku.

V čem byla práce tam jiná?

Sbory byly v troskách. Kromě nedělních bohoslužeb, na které přišlo tak 15 lidí, se tam nedělo nic. Žádná biblická hodina, žádné děti, žádní konfirmandi… V Hustopečích navíc bylo rozhádané staršovstvo. Sousedé se skoro nezdravili. Potíže byly i praktického rázu. V létě vysychaly studny a my zůstali bez vody. Dcery chytaly dešťovou vodu do umyvadla, aby si měly jak umýt hlavu, a já chodil s kbelíky na náves k pumpě pro vodu na vaření.

Podařilo se život sboru rozhýbat?

Za prázdniny jsem obešel podle kartotéky ►

všechny hustopečské rodiny, kde byly pokřtěné děti školního věku a zval jsem je na náboženství. Přišly dvě. A další týden už nepřišly, přišla s pláčem jejich babička, že tatínek to zakázal, aby neměl potíže v práci. Takový strach tam mezi obyčejnými lidmi panoval. Manželka v Nikolčicích to měla zrovna tak. Osvícený nikolčický kurátor říkal: Kdyby z každého statku vedl do kostela tunel, byl by kostel plný! Vždyť zde žijí samí evangelíci.

s manželkou Mirjam v roce 2011

Ale bojí se. Tak se komunistům podařilo ten socialistický venkov zdecimovat. Navštěvovali jsme především staré a nemocné.

Pozoroval jste časem nějaký posun?

Přece jen se našlo pár bohabojných a práce se začala trochu rozvíjet. Kázal jsem každou neděli evangelium o smíření a odpuštění. Až mi říkali: Co to pořád máte s tím smířením? A já jim: no toho se vám nedostává, Pán Bůh se na vás musí hněvat, když žijete takto v rozepři, že se ani nezdravíte. A za tři roky jsem dosáhl toho, že se začali rozvadění na ulici zdravit a byli schopni si podat ruce, když šli ze schůze staršovstva. Když jsem odcházel, byla účast na bohoslužbách okolo 35 a pravidelně se konaly biblické hodiny a vyučování dětí. Na Vánoce bylo i pětatřicet dětí. Ověřil jsem si, že když se káže slovo Boží, prostě to zabere.

A pak už následoval důchod?

Ano. Přišli jsme zpátky do Pardubic, kde jsme si pořídili na důchod byt v paneláku – osmé patro s nádherným výhledem, dole parkoviště, bez starosti o farní střechu nebo plot. Komfortní bydlení s teplou vodou a výtahem. Bylo mi pětašedesát, ale cítil jsem se ještě zachovale. A tak když přišli z Bukovky, že jsou bez kazatele, okamžitě jsem to vzal. A bylo z toho dalších 11 let. Do skutečného důchodu jsem odešel v pětasedmdesáti.

Hodně jste udělal také pro pardubickou ekumenu, ne?

Od roku 1965, kdy končil druhý vatikánský koncil, který vyhlásil důraz na Bibli a ekumenu, začala velice zajímavá spolupráce. Místní katolíci přišli s prosbou, abych jim vykládal Bibli. Scházeli se po domácnostech a já jim vykládal Písmo. Pak začala v rámci bohoslužby slova v katolickém kostele u sv. Jana řada přednášek, zhruba jednou za půl roku. Tak si představte: já, starý kovaný antiklerikál, mluvím k dychtivým posluchačům z katolické kazatelny!

Co cítíte, když se ohlédnete zpět?

Farářování mě těšilo celý život, cítil jsem se vytížen, nikoli však frustrován. Z pardubického sboru vyšlo asi čtyři nebo pět bohoslovců, včetně obou mých dcer. Na to jsem hrdý. A jsem za všechno nesmírně vděčný. Výslovně ještě musím dodat: to všechno, čím a jak jsem sloužil, bych nedokázal, kdyby mi shůry nebyla dána pomoc, kterou byla moje zesnulá manželka Mirjam, rozená Šebestová.

Co byste vzkázal na závěr čtenářům Českého bratra?

Buďte si vědomi, že střed života Kristovy církve jsou bohoslužby a střed bohoslužeb kázání a slavení večeře Páně. Církev má konat misii, což v křesťanské Evropě nebylo dřív potřeba, ale teď už se Evropa nemůže za křesťanskou pokládat. Takže farářů podobného ražení, jako byl apoštol Pavel, to znamená jako dnes například Štěpán Hájek nebo Sváťa Karásek, je velice třeba. A pokud něco takového nemůžete dělat, tak se za to aspoň modlete.

Připravila ***Daniela Ženatá***

fotky z archivu Pavla Capouška

Vzpomínková bohoslužba na Jana Zajíce

...ať moje pochodeň zapálí vaše srdce a osvítí váš rozum...

Jan Zajíc se narodil 3. 7. 1950 ve Vítkově nedaleko Opavy a zemřel 25. 2. 1969 v Praze. Letos jsme si na Opavsku připomínali padesát let od jeho smrti.

Vzpomínkové bohoslužby zorganizoval opavský sbor spolu s několika přáteli dne 24. 2. 2019. Takřka zaplněná modlitebna se zaujetím naslouchala celému programu, který měl dvě části. První část, biblické zamyšlení, připravili bratři Pavel Janošík a Antonín Plachý. Krátké kázání se opíralo o čtyři obrazy, které vzpomínku na Jana Zajíce provázely. V prvém bylo vzpomenuto jeho rozhodnutí, v druhém „cesta údolím stínu smrti". Třetí obraz na základě příběhu z proroctví Danielova o Belšasarovi promítl čin Jana Zajíce do aktuální doby. V poslední části pak zazněl text ze Zj 7,13–16. Mládež zahájila bohoslužby zpěvem Žalmu 2 a zakončila je známou Bonhoefferovou písní Moc předivná.

Druhou část moderoval vysokoškolský pedagog a sociolog Jiří Siostrzonek, diskusního panelu se účastnili význačné osobnosti: Tomáš Hradílek, signatář Charty 77 a její mluvčí, Ivo Mludek, pedagog, publicista a signatář Charty 77, Bronislav Dorko, historik a autor výpravné publikace o Janu Zajícovi, Zdeněk Píka, signatář Charty 77, a Zdeněk Jeník, vydavatel. Na diskusi se podíleli i posluchači, jistě i díky tématům, jako je smysl oběti, odvaha, odkaz, společenství a situace dnes.

Provolání Jana Zajíce

Ze strany hostů byl také kladen velký důraz na provolání Jana Zajíce občanům Československé republiky.

„Protože se navzdory činu Jana Palacha vrací náš život do starých kolejí, rozhodl jsem se, že vyburcuji vaše svědomí jako POCHODEŇ č. 2. Nedělám to proto, aby mne někdo oplakával, nebo proto, abych byl slavný, anebo snad, že jsem se zbláznil. K tomuto činu jsem se odhodlal proto, abyste se už vážně vzchopili a nedali s sebou vláčet několika diktátory! Pamatujte: Když někomu vystoupí voda nad hlavu, je už jedno o kolik. Nemáme se čeho bát – jedině smrti. Ale: Smrt není zlá, strašné je jenom umírání. A toto je pomalé umírání národní svobody. Nenech si, hrdý a krásný český a slovenský lide, diktovat, s kým navěky půjdeš! Vy všichni, na které můj čin zapůsobí a kteří nechcete, aby byly další oběti, uposlechněte následující výzvy! Stávkujte, bojujte! Kdo nebojuje, nezvítězí! Nemám na mysli jen ozbrojený boj. Ať moje pochodeň zapálí Vaše srdce a osvítí Váš rozum! Ať moje pochodeň svítí na cestu k svobodnému a šťastnému Československu. Měli jsme dvě šance a obě jsme promarnili. Vytvářím šanci třetí (pozn: první šancí měl J. Z. na mysli moskevská jednání, druhou pak smrt Jana Palacha). Nezahazujte ji! Jen tak budu žít dál. Umřel jen ten, kdo žil pro sebe!"

Toto setkání bylo opavskou veřejností a médii hodnoceno pozitivně s tím, že dnešní církev klade důraz na témata, která jsou důležitá.

Text kázání a další informace jsou na webových stránkách https://www.evangeliciopava.com/

Antonín Plachý

Jak v Modřanech slavíme Velikonoce

Propojujeme novozákonní Velikonoce se starozákonním poselstvím

Samozřejmě Velikonoce slavíme – jako všichni ostatní křesťané. Připomínáme si Kristův kříž, jeho oběť za nás, za naši svobodu i naději. A slavíme i Kristovo vzkříšení a radujeme se z toho, že Kristův příběh ani na kříži ani v hrobě neskončil.

Je to však snad už dvacet let, co jsme se v rámci pašijového týdne začali navíc scházet ještě ke čtení pašijí a jedení beránka. K slavnosti, která propojuje starozákonní velikonoční události s událostmi novozákonními.

Vlastně to začalo zcela skromně – nejdříve jsme si jen četli o tom, proč hod beránka slavili Izraelci a jak přesně se tato židovská rodinná slavnost odehrávala. Posléze jsme se snažili přidržet řádu této pesachové večeře, která se nazývá „sederová“, (*seder* hebrejsky znamená řád), protože tento řád má po staletí pevně ustálen. Náš tehdy ještě malý Kryštof, jako nejmladší účastník, byl dokonce pověřen, aby položil onu základní otázku, co to vlastně děláme a proč.

Jeden Bůh

Nakonec se však ustálil pořad trochu jiný, neboť jsme nechtěli – a vlastně se nám to zdálo i trochu nepatřičné – jen převzít něco, co nám i se všemi těmi velice podrobnými a přísnými předpisy zcela vlastní není. To, co jsme chtěli, bylo propojit poselství novozákonních Velikonoc s poselstvím starozákonním. Aby bylo zřetelné, že Bůh Izraele i Bůh Otec Ježíše Krista je jeden a tentýž, Bůh milosrdný. Vysvobozující. Jak v rozměru společensko-sociálním, tak i ve smyslu osobním. Ve smyslu vysvobození z hříchu, z odcizenosti. Z moci smrti, z moci toho, co život ubíjí a dusí.

Čtení pašijí při svících

Nyní tedy naše setkání spočívá především ve čtení pašijí. Začínáme pokud možno ve středu po setmění, kdy jsou stejně jako při sederové večeři rozsvíceny pouze svíce. Na jedné straně máme svícen sedmiramenný, na druhé trojramenný – trojiční. Po celém stole pak svítí svíce další. Na úvod slavnosti zazní, proč se setkáváme, a čteme nějaký starozákonní oddíl, odkazující k hodu beránka. Potom přichází modlitba a po ní už čteme pašije. Většinou se střídají dva lidé, vždy na opačné straně stolu. Čtení je pak prokládáno společnými pašijovými písněmi,

ať už z Evangelického zpěvníku, či ze zpěvníku Svítá. Někdy jsou připojeny za každým čtením i kratičké tematické meditace, básně či kratičké povídky.

Beránek

Celé čtení pašijí je nakonec uzavřeno opět modlitbou a také požehnáním.

Ve druhé části přichází na řadu společný pokrm, obřad, který má opět některé prvky sederové večeře – mísy kořenové, ale i jiné zeleniny, mísy různých hořkých bylin i omáček a také nekvašené chleby; a hlavně upečený beránek. Tedy všechno to, co odkazuje na starozákonní hod beránka a na příběh vysvobození z egyptského otroctví. Nechybějí ani číše vína.

Tato slavnost má však spíše podobu jakési agapální hostiny, kde jde i o sdílení a radost ze společného stolování.

Podstatné je ale i to, že se neúčastní jen dospělí, ale scházíme se společně i s dětmi. I když všechno pro ně srozumitelné není, zažijí přesto spolu s dospělými vážnost chvíle a taky společnou radost.

Zvonimír Šorm

SBOR DVAKAČOVICE

Víra, která nás posouvá vpřed

Progresivní věřící jsou na Slovensku slyšet

Dvakačovickou evangelickou faru navštívil významný aktivista a kněz české starokatolické církve v Bratislavě, doktorand Martin Kováč. Skupinku účastníků besedy zaujaly, kromě představení starokatolické církve a jejího zrodu ve světě i u nás, veřejně společenské aktivity, kterými se Martin Kováč neúnavně a intenzivně zabývá. Nyní kupříkladu pomáhá při volební kampani kandidátce na prezidentku Slovenska Zuzaně Čaputové a kandidátovi do Evropského parlamentu, profesoru Ondřeji Prostredníkovi.

Nejvíce nás posluchače potěšila iniciativa Progresivní věřící, která začala působit na Slovensku v létě 2018. Manifest s názvem *Viera, ktorá nás posúva vpred* si zaslouží v České republice důkladné pozornosti nás věřících i všech lidí dobré vůle. Znění manifestu uvádíme v originálním jazyce:

Manifest progresívnych veriacich

Viera dáva človeku inšpiráciu a silu meniť svet okolo seba k lepšiemu. Viera v Boha, vyjadrená v univerzálnych príbehoch náboženských textov, je toho dôkazom. Náboženská viera často človeka posúva vpred, dáva mu nádej a stáva sa hýbateľom civilizačných zmien v dejinách ľudstva. Ako veriaci rôznych vyznaní a náboženstiev chceme nadviazať na to, čo Slovensko ako demokratická krajina dokázalo za prvé štvrťstoročie svojej existencie. Sme presvedčení, že vďaka našej aktívnej angažovanosti, viere, nádeji a láske môžeme byť hrdí na krajinu, ktorej budúcnosť tvoríme.

Vychádzame pritom z európskych duchovných koreňov. Hlásime sa k príbehu Ježiša z Nazaretu ako aj k ďalším mierumilovným učeniam a tézam, založeným na láske k blížnemu a zodpovednosti voči svetu okolo nás. Chceme tvoriť a pozitívne ovplyvňovať našu budúcnosť. Zároveň sa ale chceme kriticky vysporiadať s temnými bodmi našej náboženskej a politickej minulosti a dôsledne sa dištancujeme od súčasných rasisticky a nenávistne motivovaných politických subjektov a ich podpory zo strany niektorých náboženských predstaviteľov na Slovensku. Sme za pokojné spolužitie rôznych kultúr a náboženstiev. Chceme nadviazať na tie momenty slovenskej histórie, v ktorých súžitie a spolupráca prispievali k rozvoju krajiny a spoločnosti. Veríme v lepšiu budúcnosť Slovenska ako miesta, pre ktoré pestrosť a rôznosť nie je hrozbou, ale obohatením. Chceme hľadať spoločnú cestu, nie spoločného nepriateľa.

Sme za ochranu a podporu rodiny, hlásime sa k otvorenej, súdržnej a solidárnej spoločnosti. Chceme, aby čestnosť, transparentnosť a schopnosť zodpovedať sa boli neoddeliteľnou súčasťou verejného života. Sme totiž presvedčení, že práve takéto hodnoty sú ovocím skutočnej viery.

Tieto postoje sú pre nás cestou, na ktorú pozývame každého, kto nebude zneužívať náboženský jazyk na šírenie strachu a nenávisti. Každého, kto bude konať podľa svojho svedomia, v spolupráci so všetkými ľuďmi dobrej vôle a bude rešpektovať tie isté civilizačné pravidlá, ktoré našu spoločnosť naučili žiť v slobode a vzájomnom porozumení. ►

Chceme takejto viere vytvoriť zázemie – miesto pre ľudí s otvorenou mysľou a túžbou po šťastnom a plnohodnotnom živote nielen pre nich samotných, ale aj pre ostatných. Chceme veriť, že je to možné. Chceme veriť. Otvorene a progresívne.

Manifest na Slovensku podpořili a podepsali mnohé osobnosti veřejného života.

Zdroj: www.facebook.com/notes/progresivni--veriaci

Dušan Ehmig

SBOR ČESKÉ BUDĚJOVICE

Stopy života

Od vyprávění biblického příběhu k záložkám do knihy

12 dětí ve věku 6–13 let se jednu únorovou neděli sešlo v českobudějovické „starší" nedělní škole, aby se soustředilo nad ne zrovna lehkým textem „Ježíš a cizoložnice" (J 8,1–11), který podle příručky pro nedělní školy na tento týden připadl.

Dětem jsem vymyslela otázky, které mi měly zodpovědět po společné četbě biblického textu.

Kam Ježíš psal? Co chtěli lidé na ženu házet? Co nakonec všichni udělali?

Po přečtení textu děti nadšeně a správně odpovídaly: „na zem", „kameny", „odešli".

„A co myslíte, jak vypadala ta zem potom?" ptám se.

„Byly tam stopy," vykřikly asi tři děti naráz.

„A kameny!" dodal asi desetiletý chlapec.

„A ještě přece to, co tam Ježíš napsal," řekla nejstarší dívka.

„A ještě tam zůstal Ježíš," připomnělo další dítě.

Pokračovala jsem: „Tak si to teď všechno vyrobíme. Záložku do Bible nebo třeba do Svítá a na té to všechno bude."

Dětem jsem rozdala obdélníčky z tvrdého papíru v barvě písku (země). Na ně děti lepily „kameny", vystřižené z tenkého „hedvábného" papíru – recyklovali jsme balicí papír od květin. Pak jsme si s pomocí razítek ve tvaru levé a pravé šlápoty natiskli stopy a gumou na tužce doplnili tečky – prsty. To děti natolik bavilo, že jsem musela ty rychlejší ještě zaměstnat něčím navíc: natiskly řádku tlapiček na velký papír do tvaru cesty – srdce.

„Ty budeš levá a já pravá", domluvily se ihned dvě nejstarší dívky ke spolupráci, která mezi českobudějovickými dětmi funguje náramně.

Potom děti kreslily postavičku Ježíše. Bílým popisovačem dopsaly, co psal Ježíš do písku. Poradila jsem jim verš: „Já jsem ta cesta, pravda a život." (J 14,6)

Děti na prahu puberty touží po vlastním otisku na tvář této Země a hledají svou životní cestu. Řekla jsem jim, že Ježíš nám tu cestu ukazuje. Když váhají, co si vybrat, Ježíš jim proto říká nebo v českobudějovické nedělce dokonce píše prstem na zem: „Já jsem cesta a pravda."

V prostředí nedělní školy je čas s dětmi diskutovat a umožnit jim bavit se navzájem. Na svých cestách budou potřebovat přátele a tady se učí je nalézat. Z téhle školičky si odnášejí nejen to, co právě spolu vyrobily, ale taky znalost biblického příběhu, a nad to i znalost směrovek na dráze života.

Olga Pikousová

Nová Agenda ČCE

Inspirace z USA (2) – křest

Připravuje se nová agenda – bohoslužebná kniha naší církve. Zajímavou inspirací se pro nás může stát aktuální agenda americké presbyterní církve, *Book of Common Worship*; k tomuto tématu jsme psali už v prosincovém čísle (ČB 12/2018). Pojďme se podívat, co se v této agendě podnětného píše o křtu. Bude to možná o to důležitější, že Pavel Filipi se ve své skvělé *Evangelické liturgice* (2011) k popisu slavení křtu již nedostal.

Američané nevážou křest na velikonoční dobu, jak to pozorujeme u římských katolíků, nýbrž podobně jako ve většinové praxi a jako i u nás, na neděli jakožto den Páně. Křest se má, pokud je

to možné, konat při pravidelné „hlavní" nedělní bohoslužbě. Naskýtá se ovšem otázka, jak moc je to dobře. Rozumíme argumentu, že křest se týká celého sboru a celé církve, proto se má dít ve shromáždění. Neměli bychom však přece jen připustit legitimní možnost samostatné křestní bohoslužby, jak to bylo obvyklé v první církvi? Katechumeni bývali (při východu slunce, zpravidla o Velikonocích) křtěni venku u vodních zdrojů a toků a teprve poté uváděni k své první bohoslužbě do shromáždění církve. Výhoda takového řešení je v tom, že je na křest dost času, že se soustředíme pouze na něj.

V americké agendě je pro křest vyčleněno pevné místo, a to v prostoru mezi bohoslužbou slova (čtení Písma, kázání) a večeří Páně. I zde je samozřejmě k diskusi, zda nemá své opodstatnění variabilita, na kterou jsme zvyklí my u nás. Je-li křest předsunut už před bohoslužbu slova a před kázání, má to také své kouzlo a symboliku – křest jako počátek křesťanského života v církvi, křest jako „vstupní svátost".

Struktura samotného křestního obřadu se podobá tomu, co známe od nás i z dalších církví:

1. tzv. „slova ustanovení křtu"
2. představení katechumenů
3. odřeknutí zlu a vyznání víry
4. modlitba nad vodou
5. křest a vkládání rukou
6. uvítání v církvi a pozdrav pokoje

Při svátosti křtu je hlavní živel – symbol – samozřejmě voda. Od kropení malými kapkami nebo od dělání křížku na čelo namočenými prsty se už většinově upustilo a je to dobře. Vody má být dost, má být vidět a má být slyšet. Presbyteriáni proto navrhují, aby tam, kde se používá křtitelnice, zástupce sboru (kurátor!) na začátku křestního obřadu přinesl ve velkém skleněném džbánu vodu a tu před zraky přítomných nalil do nádoby, z níž se bude křtít. Pokud se ve sboru užívá velkého baptisteria, do kterého mohou křtění vstoupit, vhodným způsobem to upomíná na původní symbolický význam křtu, totiž na smrt starého života a vzkříšení k novému životu s Kristem.

Co má *Book of Common Worship* oproti naší *Agendě* z roku 1983 navíc, je eulogická mod- ►

litba nad vodou. Ten, kdo křtí, se po úvodním dialogu se sborem (Pán s vámi – i s tebou – vzdávejme díky Pánu, našemu Bohu – je správné mu děkovat a chválit ho) modlí u připravené křestní vody například těmito slovy:

Děkujeme ti, věčný Bože,
že darem vody živíš a udržuješ všechny věci živé.
Na počátku věků se tvůj Duch vznášel nad vodami,
aby všemu dal život a řád.
Ve dnech Noemových jsi přemohl zlo vodami potopy,
ve své spravedlnosti jsi dal nový začátek.
Přes vody moře jsi z otroctví vyvedl Izrael,
do svobody zaslíbené země.
Ve vodách Jordánu byl Ježíš pokřtěn Janem
a pomazán tvým Duchem.
Skrze křest své vlastní smrti a vzkříšení
nás Kristus osvobodil od hříchu a smrti
a otevřel cestu k věčnému životu.
Děkujeme ti, Bože, za vodu křtu.
V něm jsme pohřbeni s Kristem v jeho smrt.
V něm jsme získali podíl na jeho vzkříšení,
jeho prostřednictvím jsme znovuzrozeni silou Ducha svatého.
Sešli svého Ducha,
aby tuto vodu učinil pramenem vysvobození a znovuzrození.
Smyj hřích všech, kteří v ní budou očištěni.
Uveď je do nového života a včleň je do Kristova těla.
Vylej na ně svého Ducha svatého, aby měli moc činit tvou vůli
a vždy následovat ve vzkříšeném životě Krista.
Tobě, Otci, Synu a Duchu svatému, jednomu Bohu,
buď všechna chvála, čest a sláva nyní a navždy.

Svátost křtu – hlavní svátost – se v mnohém podobá večeři Páně. Také ve křtu se k věřícímu člověku sklání Bůh, očišťuje ho od hříchu, dává mu podíl na věčném životě a včleňuje ho do společenství. Hlavní rozdíl však není tolik v materii vody oproti chlebu a vínu, ale v tom, že křest je svátost v pravém slova smyslu personální, jednorázová, neopakovatelná. Většina členů tradičních církví si ovšem vlastní křest nepamatuje, neboť byli pokřtěni jako nemluvňata. Svátost včlenění do těla Kristova jim byla dána „z pouhé milosti“, nezasloužili si ji například účastí na dlouhém katechumenátu nebo snad bezvadným životem. Jenomže sborové společenství při křtu není a nemá být odsouzeno do pasivní role pouhých

pozorovatelů. Křest se má slavit tak, aby všichni ve shromáždění na něj mohli dobře vidět a aby se jej mohli účastnit svými hlasy a gesty, jak napomáhá společné Apoštolské vyznání víry. A také aby měli možnost podat ruku křtěným nebo, jsou-li to nemluvňata, jejich rodičům a kmotrům. Presbyteriánská agenda to pojímá jako ono známé „pozdravení pokoje“. Každý křest, kterého se jako člen sboru účastním, se tak stává i obnovou mého vlastního křestního slibu.

Marek P. Lukášek;
ilustrační foto Pavel Capoušek a Zuzana Capoušková

Nové bohoslužebné formuláře

Otázky na okraj diskuse

Ptal se mě nedávno presbyter jednoho sboru, zda jsem „áčkař“ nebo „éčkař“. Chvilku mi trvalo, než jsem pochopil, co má na mysli. Uprostřed léta doputovaly totiž do sborů nové bohoslužebné formuláře spolu se synodním rozhodnutím, aby byly ve sborech podrobně projednány. Škoda, že bez nějaké metodiky pro vedení takového rozhovoru.

Očekávání

Volání po nové agendě zaznívá poměrně intenzivně už více než dvě desetiletí a chvílemi až připomíná či připomínalo touhu po vykoupení.

Otázka je, jaká vlastně ta očekávání jsou. Domnívám se, že jak je naší církvi vlastní, budou dosti roztříštěna. Jedni by rádi jasný řád, který sjednotí „bohoslužebný chaos neřkuli svévoli a napraví nedostatky našeho bohoslužebného života“. Jiní by přivítali obnovu, prohloubení, reflexi či nový impulz pro sborový život.

Odhaduji, že podstatná část kolegů touží po něčem jako sborníku použitelných vstupních a přímluvných modliteb. Jako faráři bychom potřebovali inspirace či vodítka pro situace, se kterými stávající *Agendy I.* a *II.* (1983, 1988) nepočítaly. Např. oddavky (v době vydání *Agendy I.* bylo možné jen požehnání již státně uzavřeného sňatku), požehnání dítěte, pomazání nemocného, bohoslužby v zařízení pro…, otevření nové hasičárny, bohoslužby s připomínkou zesnulých atd. atd. S novou dobou přišlo skoro nekonečno možností, situací, a tedy i liturgických výzev. Stejně jako nám dochází, že už asi málokdo má odvahu zeptat se dnes presbyterů: „Domníváte se, že konfirmandi jsou dostatečně pocvičeni, aby mohli uváženě potvrdit smlouvu svého křtu?“ (*Agenda I.*, s. 86)

Smlčeno by však nemělo být, že volala a čeká jen část církve (možná dokonce menšina) a že je tu i dost těch, kteří se obávají toho, co „zas přijde“…

Éčko

Příslušný odbor něco ze své práce zveřejnil před devíti lety na http://www.evangnet.cz/liturgie, včetně sympaticky vypadajícího obsahu budoucí agendy. Do značné míry logické samozřejmě bylo, že se nejprve pokusil nově formulovat samotný fundament, tedy základní bohoslužebný formulář. Doplněno či opraveno bylo „áčko“ a jako nově následováníhodné bylo předloženo podrobně vysvětlované „éčko“, které podle předkladatelů:

„…vychází z tradiční podoby evangelické bohoslužby, současného liturgického diskurzu a podobá se současným formulářům evangelických církví v zahraničí. Má na zřeteli ekumenický rozměr, umožňuje vést rozhovor ve sboru o konkrétním umístění některých částí a prvků. Formulář E může mít liturgicky prostší i rozvinutější podobu zařazením fakultativních prvků.“ Za trochu problematickou považuji zejména první polovinu formulace. Otázky mám nad tím, co je tradiční, co je současné a mírně nad tím, co evangelické (nebo snad protestantské?). Ano, formulář je v zásadě hodně podobný německé luterské bohoslužbě podle jejich poslední agendy, která letos slaví ovšem už 20 let.

Použiji tedy vyjádření asi podobně vágní: Máme před sebou umělý, leč velmi korektní a poctivý, spíše ovšem historizující kompilát, obsahující prvky, které se v průběhu dvou tisíciletí staly v různých církvích světa „různě obvyklou“ součástí křesťanské bohoslužby. Některým denominacím se přiblížíme, jiným notně vzdálíme. Jde tedy o rozhodnutí, komu se chceme vzdálit, komu přiblížit. Faráři si připomenou okruhy ke zkoušce z liturgiky. Ale bezesporu se dá mluvit o zařazení jednotlivých prvků do místních pořadů bohoslužeb.

K diskusi by bylo leccos (např. úvodní část, vyznání vin), ale na rozebírání jednotlivostí zde prostor není. Má otázka je, proč zrovna tento tvar prohlásit za normu nebo základ? Jenom ►

proto, že podobnou tabulku najdeme v každé učebnici liturgiky?

Z jaké teologie, z jakého vnímání doby a církve tento formulář vyrostl? V našem prostředí je už asi zbytečně zatěžující hledat, k jaké z našich tradic se třeba odkazovat. Jaké je za tím vidění člověka a jeho dialogu s Bohem? Proč je zrovna toto vyzdviženo jako dnešku přiměřené? (Což je bezesporu úkol nových agend.)

Slavit

Průvodní dopis synodního seniora hovoří o posunu v rázu bohoslužeb „od přednášení ke slavení". Co je však myšleno tím slavením? Latinské *festum* (slavnost) je prý odvozeno tak jako tak od *fanum* (chrám). Více jedinečnosti, zvláštnosti, radosti, více šabatu nebo více participujících? Více tance, chutnější chléb a kvalitnější víno? Nebo je myšleno slavení smlouvy mezi Bohem a jeho lidem? Nebo více slavit znamená méně kázat?

Radikálněji: Co jsou to pro nás vůbec bohoslužby? Pro nás české evangelíky na sklonku temného druhého desetiletí 21. století? Je to Boží mluva k nám a naše odpovědi? Je to slavnost víry a podpůrné společenství věřících? Je to místo, kde se sbor buduje, a tedy také vzdělává (kromě jiného třeba i přednášením)? Je to protestní shromáždění, kde se demonstruje proti starému a je vyhlížen, či dokonce už vybubnováván nový věk? Proč jsme se shromáždili a k čemu budeme vysláni, povzbuzeni? Co se stane těm, kteří se namáhali a přišli obtíženi břemeny? Atd. Není nutné si i na tyto otázky odpovědět, než budeme agendu vydávat?

Formulář N

S tím souvisí, co mě vlastně zaráží nejvíc. Naše církev, alespoň se mi to tak jeví, se ráda profiluje jako civilní, otevřené, a tedy spíše teologicky i společensky liberální společenství, které se snaží klást co nejméně překážek různým menšinám, originálům, odjinud vyloučeným, zraněným a hledačům. Ale ten okamžik a prostor, do kterého bychom je asi primárně chtěli uvést, tedy bohoslužby, jim zkomplikujeme, zdá se mi, skoro maximální možnou složitostí.

Neměli bychom mít dnes místo E hlavně formulář N (jako nízkoprahový)? Nebylo by třeba pokusit se vytvořit především komponent Slova a svátosti, symbolu a rituálu, modlitby, hudby, ticha i čehosi neverbálního, který účast co nejvíce usnadní? Který bude představovat zřetelnou alternativu ke mši na jedné straně spektra církví a třeba k některým evangelikálním bohoslužbám na straně druhé?

Čtení z jednotlivých částí Písma má sice podtrhnout mnohohlas Bible, ale je někdo reálně schopen jej postřehnout, zazní-li postupně nejméně pět biblických pasáží? Zvyšují tři, čtyři modlitby šanci, že se alespoň k jedné z nich stihnu či zvládnu připojit? Pomůže mi k tomu stát, klečet nebo sedět? Modlitba Páně je samozřejmě oprávněná součást stolování, ale nestane se tam z ní uprostřed toho bohatství tradice Lutherovými slovy zas „největší mučedník"? A jak docílit toho, aby se bohoslužby nestávaly jen dílem kleriků – expertů? Já nevím…

Byl jsem chvíli na bohoslužbách sám před Bohem? A byl jsem v nich někdy skutečně součást společenství ospravedlněných hříšníků? Vyznával jsem jen viny, nebo se i alespoň obecně zpovídal, a tedy také veřejně deklaroval, že se pokusím o nápravu?

Jazyk

Zažil jsem nedávno velmi pěknou instalaci farářky ve Vanovicích, při níž presbyteři symbolicky (podle nějaké francouzské agendy) předávali nové farářce Bibli, křestní konvičku a kalich. Jen úryvek: „Člen staršovstva předá Bibli a řekne: Skrze Písmo jsme pozváni k tomu, abychom tvořili společenství s Kristem. Vyučujte nás v tom, abychom mohli žít podle evangelia. Farářka řekne: Ano, chci spolu s vámi naslouchat Božímu slovu. A položí Bibli na stůl Páně." Z mého pohledu sympatické a šťastné skloubení civilnosti, srozumitelnosti s teologickým obsahem. To bude asi další z břemen, která před příslušným odborem stojí – dostát i těmto závazkům, tedy nalézt jazyk (i symboly), který bude poetický a zároveň to nebude ani univerzální nebeské ptydepe ani pouze horizontální sebereflexe.

Agenda

Před koncem poznámka k tomu, co asi momentálně mezi částí svobodomyslných českobratrských evangelíků budí největší hrůzu. Bude to povinné? Bude o konkrétní finální podobu liturgického pořadu více pečovat staršovstvo (Církevní zřízení § 23,1), nebo má v naší církvi *ius liturgicum* synod (Církevní zřízení § 28,6 b)? Dostaneme skutečně vymahatelnou „agendu" (od *agere*, tedy co je třeba činit, co je povinné konat, čím je nutné se nechat vést)? Nebo bude synodem toliko doporučena a do sborů poslána následováníhodná „bohoslužebná kniha", totiž jakási inspirační a orientující praktická pomůcka?

Osten

Navíc je tu problém, napětí ozývající se vlastně různě latentně od začátku snah o liturgickou obnovu ČCE, které dost jistě vyvstane i v této nové diskusi nad formuláři. Nové nemusí znamenat jediné správné. Staré nemusí znamenat nepromyšlené. Nové nemusí být hned podezřelé a nemusí znamenat znevážení či zpochybnění dosavadního. V liturgice (nauce o bohoslužebném životě církve) se dají najít argumenty i historické doklady pro skutečně leccos, půjde o to, s jakou je budeme hledat, vytahovat a vyslovovat.

Dosud užívána *Agenda I*. z roku 1983 obsahuje pět základních formulářů pro službu Slova a stolu Kristova
A a B: vycházející částečně z reformované tradice;
C: vychází z luterské tradice, pěstované v některých valašských sborech;
D1 a D2: vycházejí z tradice světového luterství.
Nový navrhovaný formulář, zaslaný do sborů, je opatřen písmenem E.

***Ondřej Macek**, ilustrační foto Ben Skála*

GENERACE

Za sestrou Čapkovou

V českotřebovském evangelickém kostele jsme se 15. března 2019 rozloučili s věrnou sestrou Annou Zdenou Čapkovou. Zemřela ve věku osmdesáti let. Ve staršovstvu působila neuvěřitelných 47 let. Aktivně, byť sotva viditelně se účastnila sborového i církevního dění. Přispěchala s pomocí vždy, když to bylo třeba. Vařila při sborových setkáních obědy, ochotně sloužila i při seniorátních pobytech důchodců v Chotěboři.

Mnozí budeme na její ochotu a vstřícnost v rodině pokrevní i sborové vděčně vzpomínat. Věříme, že se na ni vztahuje Ježíšovo slovo: „Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví." (Mt 5,5)

Oč méně toho sestra namluvila, o to více toho udělala – jak pro církev, tak pro společnost.

Jaroslav Nečas

ZAMĚSTNÁNÍ PRO LIDI S HANDICAPEM

Práce snů

Diakonie Valašské Meziříčí otevřela další sociální podnik: pralinkárnu

Jaroslav Nevřela právě podepsal pracovní smlouvu. Následující týden má nastoupit na ranní směnu a těší se. Zaměstnání vystřídal už několik. Pomáhal v kuchyni – dvě hodiny denně sedm dnů v týdnu. Práce se mu líbila, ale s platem spokojen nebyl. Za měsíc si přišel na pouhých 1500 korun. Pak nastoupil do lakovny plechů. Při práci s tenkými kovovými deskami si ale nebyl jist, jestli neudělá fatální chybu a nepřivodí si vážné zranění. Při handicapu pana Nevřely, alkoholové demenci, to je obava na místě. Také se pokoušel o úklid, tam ale neuspěl.

Alkoholová demence je následek chronického alkoholismu. Projevuje se výrazným zhoršením krátkodobé paměti a narušením soběstačnosti. Na rozdíl od stařecké alkoholová demence nepoškozuje všechny schopnosti mozku najednou. Většinou zasáhne jen část. Člověk je sice handicapován, řadu schopností má ale zachovánu.

V zaměstnání, které ho čeká teď, si ale věří. Spolu s dalšími spolupracovníky bude vyrábět pralinky. Čtyři hodiny denně pět dní v týdnu, s výrazně vyšším platem, než měl jako pomocník v kuchyni. Věří si i proto, že má za sebou dobrou přípravu. V pralinkárně, při důkladném týdenním zaškolení, si vyzkoušel všechny pracovní úkony, takže ví, co ho čeká. „Myslím, že nezklamu," říká.

Výroba pralinek je voňavá a různorodá; pro milovníky čokolády práce snů. Nejprve se připraví takzvaná čokoládová skořápka, vrchní část pralinky. Nechá se vychladit a pak do ní přijde náplň, zahřátá na 26 stupňů. Ve Valašském Meziříčí plní pralinky pistácií, lískovým ořechem, nugátem nebo karamelem. Po půl hodině náplň ztuhne a zalije se čokoládou. Jak to vypadá, ukazuje Miroslav Šiler, který v diakonické pralinkárně pracuje už od zahájení provozu. Vezme tác s naplněnými skořápkami a nechá je zalít mohutným proudem čokolády. Stěrkou přebytečnou čokoládu setře a na minutku položí tác na malou vibrující plochu. Vibrace tekutou čokoládu setřesou, takže z ní zmizí vzduchové bublinky, které by kazily výsledné dílo. Poté následuje chlazení. Pak se hotové pralinky uskladní, zabalí a můžou jít do prodeje. Hlavními odběrateli by se měly stát kavárny, hotely a firmy, které mohou pralinkami obdarovat své zaměstnance. Objednat si je ale samozřejmě můžou i jednotlivci na webu www.svet-pralinek.cz.

Panu Šilerovi je 55 let. 30 let strávil v domově pro handicapované v Zašové (sociální služby Vsetín), který ale musel v roce 2012 projít zásadní

transformací, protože jeho obyvatelé byli nuceni žít v nečinnosti a naprosto nedůstojných podmínkách. Dnes má pan Šiler zázemí v chráněném bydlení valaškomeziříčské Diakonie. Úspěšně už

tam pracoval jako zahradník či pomocný údržbář, o místo v pralinkárně se však hlásil hned, jak se o ní dozvěděl. Věděl, že ho čeká dobré prostředí.

A to potvrzuje i další pracovnice. Absolvovala střední školu. Kvůli svému handicapu, o kterém nechce blíže mluvit (proto ani neuvádíme její jméno), má invalidní důchod prvního stupně. Pracovala už na různých továrních výrobních linkách,

Cílem sociálních podniků není tvorba zisku, ale vytváření pracovních míst pro lidi s handicapy a osoby dlouhodobě nezaměstnané v běžném podnikatelském prostředí. Součástí je důkladnější vedení i vzdělávání těchto lidí. Někteří z nich si mohou pracovní zkušenosti zlepšit natolik, že obstojí i na běžném trhu práce.

zkusila i ekologickou farmu, což jí bylo blízké, ale i toto zaměstnání se nakonec pro ni ukázalo jako nevhodné. „Co se týče kolektivu i pracovního prostředí, tady je to zatím to nejlepší, co jsem zažila," hodnotí pralinkárnu.

Důkladné zaškolení ve voňavém provozu

Dobrá atmosféra při výrobě pralinek není věc náhody. Všichni pracovníci absolvují přípravné kurzy s názvem Matteo, zaměřené na lidi s handicapem, i důkladné zaškolení přímo v pralinkárně. To není úplně obvyklé a vychází to z dlouhodobých zkušeností valašskomeziříčské Diakonie. Lidem s handicapem často nechybí šikovnost ani chuť do práce, potřebují ale delší čas na to, aby se s novými pracovními nároky sžili. A tomu právě přípravné kurzy slouží. „Můžeme si člověka otipovat, co mu vyhovuje," říká jedna z vedoucích kurzů Alena Rušarová. Díky dostatku času na přípravu zaměstnanců je pak na méně stresu na pracovišti.

Přípravné kurzy budou pokračovat i nadále. Zaměstnání v Diakonii Valašské Meziříčí může najít víc lidí s handicapem než je současných 78. Nově otevřená pralinkárna totiž není jediný tzv. sociální podnik, který tamní Diakonie provozuje.

Diakonie Valašské Meziříčí v rámci 1. VALAŠSKÉ DIAKONICKÉ, s. r. o. provozuje tyto sociální podniky:

- **čtyři obchody se značkovým textilem z druhé ruky Secondhelp**
- **podnik Palomino, specializovaný na úklid, údržbářské práce nebo rozvoz jídla**
- **pralinkárnu**

A co čeká v nejbližší budoucnosti samotnou pralinkárnu? Hlavní úkol je dobudovat prodejnu, kde si budou lidé sladké zboží moci koupit přímo. Své zákazníky si určitě najde. ***Adam Šůra***

POSTNÍ SBÍRKA 2019

Návrat domů

Loňská postní sbírka, která probíhala především ve sborech Českobratrské církve evangelické, vynesla 1,1 milionu korun a byla věnována na stavbu hřiště a komunitního centra v uprchlickém táboře v jordánském Zátarí.

Lidem, kteří přišli o svůj domov v důsledku války, chceme pomáhat i letos.

V Sýrii na Blízkém východě se stále válčí, naštěstí se po osmi dlouhých letech válečný konflikt postupně uklidňuje. Pro šest milionů Syřanů,

kteří museli opustit svůj domov a žijí v obtížných podmínkách uprchlických táborů, tím roste naděje na návrat. Již v polovině minulého roku se k takovému kroku rozhodly desítky tisíc lidí. Cesta zpět je však velmi komplikovaná, v Sýrii stále není bezpečno a města i vesnice jsou zničeny. Syrské rodiny jsou po letech na útěku vyčerpány – fyzicky, psychicky i finančně, jejich situace je naléhavá. Výtěžek z postní sbírky chceme proto na pomoc syrským rodinám věnovat i letos.

A kde konkrétně?

V podpoře uprchlických rodin pokračujeme v Libanonu. V zemi nejsou uprchlické tábory a tyto rodiny jsou nejvíc zatíženy vysokými nájmy, které musí v nuzných bytech platit. Vedle potravinové pomoci půjde o zajištění základních věcí do domácnosti, jako jsou přikrývky, topení nebo třeba i pračky.

V Jordánsku, v governorátu Zarká, se zaměříme na kurzy malování keramiky, sloužící traumatizovaným uprchlíkům jako určitá arteterapie. Tato znalost jim může sloužit i jako zdroj obživy. Lidem nejvíce zasaženým válečnými traumaty poskytneme psychosociální podporu. Dětem potom nabídneme kurzy práce s emocemi skrze brazilský tanec *Capoeira*.

„Naše pomoc je především materiální, ale snažíme se pomoci i jinak – pastoračně nebo i odbornou radou těm, kdo zažili hrůzy války a učí se, jak žít vlastně dál," zdůraznil synodní senior Českobratrské církve evangelické Daniel Ženatý. „Budeme moc rádi, když naši sbírku podpoříte!"

Číslo účtu: 2400384700/2010, variabilní symbol: 302xxxx (xxxx = číslo sboru)

postnisbirka.diakonie.cz

Adam Šůra

RECENZE

Dánská biografie mistra Jana Husa

HUTNÁ KNIHA PRO DÁNSKÉ PUBLIKUM

V řadě výročí, která si v posledních letech v naší církvi připomínáme, bezesporu rezonovala připomínka šesti set let od upálení mistra Jana Husa. Jednou z cenných výjimek zahraničních ohlasů se stala kniha z pera dánského teologa a filosofa Petera Tudvada, vydaná v srpnu loňského roku. Autor platí v Dánsku za kvalitního spisovatele, milovníka detailu i ostrého polemika. V Husově biografii se mu podařilo shromáždit a přívětivě zprostředkovat veliké množství informací k tématu, které je dánskému čtenáři značně vzdáleno. A v době, kdy bohemistická, resp. slavistická studia v západní Evropě pod tlakem všudypřítomných ekonomických argumentů o jejich „nevýdělečnosti" spíše paběrkují, je to o to vzácnější. V případě Dánska se na novou biografii Jana Husa čekalo 53 let.

O Janu Husovi, dobovém pozadí i dění po jeho smrti

Autorův text se v první části zaměřuje na Husův život a smrt. Úvodní kapitola, pojednávající o dni potvrzení a vykonání rozsudku, má charakter téměř filmového scénáře. Tudvad s pozorností pro detail provádí čtenáře skrze středověké spory o transsubstanciaci přes českou recepci Wycliffových myšlenek až po nejrůznější spory, které cloumaly tehdejším českým královstvím. Po celou dobu však ani na okamžik nespouští z dohledu Jana Husa, jeho dílo, myšlenkový vývoj a zápasy o církevní reformu.

Druhá polovina knihy popisuje dění po Husově smrti. Politická krize, sociální i národnostní napětí (nejen) v pražských městech, peripetie války, štěpení husitského tábora a konečně smír katolíků s utrakvisty a omezená svoboda vyznání, to vše je autorem líčeno v hutných, ale srozumitelných kapitolách. I když místa není mnoho, Tudvad seznamuje dánské publikum se vznikem a vývojem Jednoty bratrské, s vyrovnáváním Martina Luthera s českými reformačními prou-

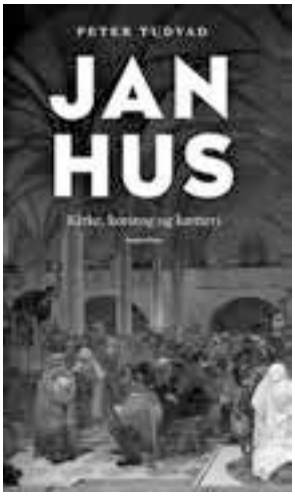

dy nebo s rolí husovské tématiky v novodobých zápasech Čechů s Němci až po komunistickou (dez)interpretaci (s obrazovým doprovodem, vzatým z filmů O. Vávry). Autor ukazuje též některé z vlastních motivů k sepsání knihy, konkrétně z života a díla proslulého dánského filosofa Sørena Kierkegaarda. Z původní vlasti vyhnaná Jednota bratrská totiž žila v emigraci přes všechny peripetie dál a v podobě „moravských bratří" z lužického Ochranova (Herrnhutu) se dostala až do Dánska. Modlitebnu Jednoty, respektive ►

„Společenství bratří“ (dán. *Brødremenigheden*) navštěvoval v Kodani právě Kierkegaard jako malý chlapec.

Dánské ohlasy

Jakého přijetí se dostalo knize v samotném Dánsku? O poměrně značné odezvě svědčí (vedle rozhovorů s autorem v rádiu a novinách) pět samostatných recenzí v celostátních denících a dalších pět textů na známých i méně známých internetových portálech. Všechny v různé míře hodnotí Tudvadovu knihu pozitivně. Zmiňme tedy alespoň některé.

Peter Wivel v deníku Politiken (1. 9. 2018) vyzdvihl knihu jako opravdový epos. Jan Hus se podle něho stal „užitečnou figurou ve hře mezi císaři a králi, papeži a protipapeži, katolíky a kacíři, Němci a Čechy, laiky a učenci“. Wivel ale také soudí, že „Luther byl jasně lepší teolog než Hus a navíc větší ‚reálpolitik‘. Od Husa se Luther odchyloval v rozhodujících bodech: Slova a učení evangelií jsou důležitější než papežská nádhera nebo prostota husitů. Ani pýcha ani skromnost nám nemávají skrze bránu ráje. Boží milost je zadarmo, řekl Luther“. Tak píše Wivel.

Luteránský pastor a spisovatel Kristian Ditlev Jensen ve svém hodnocení na stránkách týdeníku Weekendavisen (21. 9. 2018) píše hned na úvod: „Věc se má tak, že bez Jana Husa si sotva můžeme představit protestantský svět, ve kterém dnes žijeme.“ Za nejvíce vizionářskou považuje „ideu o tom, že vůbec není třeba papeže. Každý si má prostě číst Bibli sám“. V důrazu na kalich a rovnost v okamžiku večeře Páně vidí Jensen počátky budování církve zdola. „Zde v Dánsku ji ostatně proto nazýváme lidovou církví (pozn.: dán. *folkekirken*).“ Snad podle vlastního liberálního přesvědčení domýšlí z Husova učení, že „právě arcidánská myšlenka, která stojí za zarputilým protestantismem, jenž – tak jako to učinil i Søren Kierkegaard – nakonec skoncuje s církví jako institucí, má fakticky své kořeny v idejích Jana Husa. Jednou z jeho centrálních tezí totiž bylo, že máme věřit v Boha, nikoliv v církev“.

Bezesporu stojí za pozornost diskuse, která se rozvinula mezi spisovatelem a T. R. Rasmussenem na stránkách časopisu sdružení duchovních *Præsteforeningens Blad* (říjen – prosinec 2018). „Naše společná historie má mnoho zdrojů a pramenů a Jan Hus je jeden z těch velkých,“ uvádí Rasmussen. Spisovatelovu reakci ale vzbudily jiné výroky: „Tudvad se domnívá, že kněz má ukazovat, jak si život a nauka vzájemně odpovídají. Luther však soudí, že to není možné. Existuje jen spasení v Kristu, a ne také ve zbožném životě. Samotný Kristus – to je právě Lutherova pointa. (...) Pokud život a nauka jsou identické, pak se z křesťanského pohledu jedná buď o blouznění, nebo o živého Krista na zemi.” Tudvad v odpovědi uvedl, že to byl především Hus (nikoliv on sám), kdo soudí, že kněz má vést zbožný život podle křesťanského učení. Autor však navíc vytýká, že v části luteránské církve se zakořenila jistá spokojenost se sebou samým: „Ježíš říká tomu, kdo se stane jeho učedníkem: ‚Pojď a následuj mne!‘ Ale o takovém následování nechce evangelicko-luteránské učení nic vědět: Zůstaň, kde jsi! Ježíš říká hříšníkovi připravenému k pokání: ‚Jdi a už více nehřeš!‘ Ale věrouka nechce znát nic víc než připravenost k pokání: Přiznej se ke svým hříchům a vše je ti odpuštěno!“ Jádro sporu vidí Tudvad v Rasmussenově prohlášení o „blouznění“ a v Lutherových výtkách vůči Husovi. „V celém Ježíšově zvěstování posledního soudu nestojí ani slovo o víře či milosti, ale jen a pouze, že spravedliví, kteří jsou spaseni, jsou ti, kteří činili dobro. A přece toto nepřiměje Rasmussena k pochybnostem, když píše: ‚Není to následování, které vede ke spáse, ale Kristus.‘ No dobře, je to Kristus, který vede ke spáse, ale také ten samý Kristus, který vyzývá k následování.“ Jak je vidět, Husovy a Lutherovy myšlenky a jejich výklad evangelií inspirují svými otázkami jako před stovkami let.

Vít Mišaga

Peter Tudvad: Jan Hus. Církev – Křížové výpravy – Kacířství (orig: Jan Hus. Kirke – Korstog – Kætteri), Kodaň People'sPress 2018, 336 stran.

Očima Františky

z deníkových zápisů Magorovy dcery a její kamarádky

Po přečtení prvních stránek deníkových zápisů Františky Jirousové, dcery Ivana Martina Jirouse-Magora či Mágy, a její kamarádky Jany Bauerové, se mi zdálo, že to bude lehce fádní. Postupně se však ukázalo, že v popisech událostí, které se mezi Prahou, Starou Říší a Vydřím udávaly, se každé z nich podařilo vyjádřit atmosféru osobitým způsobem. Deníkové zápisy z let 1997–2011 pěkně doplňují knihu Marka Švehly *Magor a jeho doba* (Torst, 2017).

Ze zápisků je dobře znát, jak se Františka se svým otcem vyrovnávala. Byly okamžiky, kdy ho nenávidí, ale zrovna tak, kdy ho bezmezně miluje a obdivuje. „To, o co táta usiloval, jaký svět si představoval, jak hluboce mu šlo o svobodu a krásu, vyvěrající z nesmírné hlubiny stvořeného světa, se ukazuje v některých jeho nejlepších básních. V nich je jeho cesta dokonána – tam je dokonalá. Cesta k této tiché kráse u něho ale probíhala přes bouřící běs. A klid jeho nejlepších textů, v nichž se slova téměř dotýkají věčnosti, je nesen silou těchto běsů. Satelit se také na oběžnou dráhu Země nedostane bez řvoucích motorů.“ Tak i její kamarádka Jana věrně popisuje situace, které společně prožívaly, zejména při koncertech v Prostředním Vydří. Jak sama vyznává: „Pravda je, že než jsem si na jeho způsob jednání s lidmi zvykla, chvíli to trvalo, ale už od samého počátku, kdy jsme s Františkou začaly jezdit na statek, mě fascinoval svým přístupem k životu. Hlavně tou nekonečnou svobodou projevu a tím, že neexistoval nikdo na světě (a možná i v celém vesmíru), z koho by si něco dělal.“

Hodně vzpomínek se váže k festivalům, které se konaly na Mágově statku ve Vydří. Festivalu v roce 2000 se zúčastnil i Sváťa Karásek. Jak to Františka viděla? „Sváťovy písničky mají děsnou hloubku a sílu. Minulej rok mě to taky dost zhypnotizovalo, tenhle taky, někdy skoro k slzám – já totiž vím, že v životě má cenu jen to, co z člověka vymáčkne aspoň kus slzy.“

Deníkové zápisky pokračují až do roku 2011; 9. listopadu si Františka zapíše: „V noci zemřel Magor! Navštívil mne tu noc a něco mi řekl. (To něco je vysvětleno v poznámce 70.) Pochopila jsem, že to byl skutečně on, až mi Dáša ve čtvrtek kolem 13 hodin zavolala, že ho našli mrtvého. Vykrvácel…“ Neméně strhující je zápis Jany: „Došlo mi, že Mága pro mě znamenal mnohem víc, než jsem si myslela, a pocítila jsem hroznou prázdnotu. Svět přišel o svý koule. O svou sílu, o bojového ducha, o mocnou energii…“

Pohřeb se konal v Kostelním Vydří 19. listopadu 2011. Kostel byl narvaný a díky mikrofonům byla mše slyšet i ven, kde bylo asi 600 lidí, možná

víc. Mši sloužil Ladislav Heryán, salesián, „undergroundový kněz“ a Magorův kamarád. „Byl úplně skvělej, neb sumarizoval Mágu naprosto dokonale – od jeho křehkosti až k vulgaritě. Neváhal citovat Mágovy drsné výrazy a některý lidi ze sboru sebou vždy vyděšeně cukli, takovou hrůzu slyšet od kněze a v kostele! Ale smáli se pak.“

Tak jako Františka nastínila svůj vztah k otci v prologu této knihy, Jana Bauerová tak činí v epilogu, který končí slovy: „Mága byl jeden z nejdůležitějších lidí mého života. Bylo to hlavně pro způsob, jak volně pouštěl své něžné emoce i dravé démony, čímž mě konfrontoval s vlastní konzervativností a strachem ze světa a ze sebe. A bylo to také pro jeho hluboké chápání krásy Boží. Myslím, že bez Mágy bych byla chudší o jednu dimenzi prožívání světa.“ ►

Když jsme v letech 1981 až 1989 jezdívali do Staré Říše za rodinou Jirousových a vypomáhali Juliáně a dvěma malým holčičkám Martičce a Františce překonávat období Magorových kriminálů, kde by mě napadlo, že jednou – ve stáří – budu psát recenzi na *Mágu* – knížku Františky a její kamarádky Jany. Atmosféru koncertů ve Vydří jsem nezažil, ale po přečtení knihy si ji docela dovedu představit. Navíc mám spoustu setkání s Magorem ve vzpomínkách, zažil jsem lecjaké jeho „běsy", ale i chvíle štěstí a naděje. Recenzi pro Českého bratra píšu proto obzvlášť rád. Když jsem knížku dočetl a pustil se do psaní, řekl jsem si, že je to dobrá příležitost s Františkou mluvit, a zavolal jsem jí. V hovoru mi mimo jiné řekla, že si váží redakce ČB, neboť byli jediní, kteří při žádosti o rozhovor nezdůrazňovali to, že je dcera Ivana Jirouse, ale měli zájem o ni; o to, co dělá, nad čím přemýšlí a taky co si myslí o možnosti opravdové ekumeny (viz ČB 7/2017).

Na samý závěr chci zmínit i pohled Ladislava Heryána, který v knize *U Božího mlýna*, v kapitole „Undeground a kultura", na otázku Josefa Beránka, jak se mu jeví postava Martina Jirouse, mimo jiné odpověděl: „Moje první setkání s Magorem bylo v Aeru. Když nás představili, obrátil se na mne:‚Ty jsi ta katolická svině?' V jedné ruce měl pivo a v druhé panáka vodky. Přisvědčil jsem a on pokračoval:‚Já jsem taky katolík, dáme si panáka!' Je-li pro někoho Ivan Martin Jirous alkoholik a exhibicionista, pro mne byl jedním z mých životních duchovních vůdců." Domnívám se, že i v další odpovědi vystihuje Ladislav Heryán Ivana Martina Jirouse-Magora-Mágu trefně: „Martin se choval úplně svobodně, nezávisle na očekávání okolí. Jemu to bylo jedno. Choval se úplně normálně, přirozeně, aniž by hrál nějakou roli. A tak se můžeš chovat jedině tehdy, když máš nějaký silný životní princip. V jeho případě to podle mě bylo:‚Hledejte nejprve Boží království, ostatní vám bude přidáno.' A on je hledal radikálně… Neodvažuju si odhadovat, nakolik to myslel vážně. Myslím, že ho ten verš prostě zaujal v jeho životní situaci, prostě mu přišlo, že ho dobře vystihuje. Martin, myslím, neměl nějaký program. On prostě žil tak, jaký byl."

Petr Brodský

Jana M. Bauerová, Františka Jirousová: Mága
Praha, Kalich 2018, 416 s.

Zamlklý introvert

Knížky, které jsem od Ladislava Heryána dosud přečetla, *Exotem na této zemi* a *Stopařem na této zemi*, mě potěšily obě. Autor vypráví poutavě, křesťanskou víru nevnucuje a jeho styl, způsob, jakým ji předestírá, by dle mého mohl zaujmout i lecjakého neznaboha. Takových autorů máme, díky Bohu, víc, tady však není myslím bez významu ani to „vnější", co je na Ladislavu Heryánovi vidět na potkání a co může být atraktivní dokonce i pro ty mladší. Nebo možná spíš pro ty, co mladší byli někdy v osmdesátých letech? Ještě pořád dlouhé vlasy a s nimi dobře ladící nadšení pro legendární kapely – Jethro Tull, Pink Floyd… A k tomu Bible. Proč ne?

Tentokrát tedy máme před sebou rozhovor. Autor Josef Beránek má podařených rozhovorů za sebou už několik a tenhle není výjimka. V knize se toho dozvíme z Heryánova života i o jeho názorech dost. Jsou věci, ve kterých má jasno. Má jasno v tom, kdy v Boha uvěřil, a při jaké příležitosti. Byl to ještě „puberťák". Ale dost zralý. Kolik je těch, kdo mají tohle takto spočítáno? A možná pro někoho překvapivě má náš kněz jasno i v tom, kdy k němu Bůh promluvil. To od něho se dozvěděl, že se „musí" stát knězem.

Ladislav Heryán působí nesměle, ne zrovna suverénně. Ale k tomu, co už má za sebou, k tomu ten nesmělý muž musel mít i dost odvahy a rozhodnosti. Vypráví, že v době, kdy studoval

stavební fakultu v Brně, stal se salesiánem – absolvoval noviciát, složil sliby a tajně studoval teologii. „Do semináře nepůjdeš, tam nejsou dobré poměry," prohlásil páter Josef Novosad. Takže tajně. Že tohle nemohlo jít dost dobře dohromady se soužitím s jeho rodiči, je zřejmé. Nesměl jim říct ani slovo; jedná se o druhou polovinu osmdesátých let. U salesiánů se tedy pak už cítil doma víc než u rodičů. Tatínek měl Ladislava velice rád, on jeho taky, měl však jasno v tom, že kněz bude, a v roce 1987 emigroval do Itálie. S jednou malou taškou. Až později, přes jednoho z bratrů salesiánů, se k rodičům dostal Ladislavův dopis na rozloučenou. Tatínek ale umřel dřív, než se jeho syn stačil po revoluci vrátit. Přijel až na pohřeb na jaře roku 90. S tatínkem se, ani po revoluci, už prostě vůbec nesetkal. To nemohl přijet dřív? ptám se já.

Žití v Itálii, kterému je věnována jedna obšírná kapitola, přineslo Ladislavovi zkušeností nezměrně. Nejdřív „drsné vystřízlivění" – to když vyšlo najevo, že nedoložené studium v Čechách bylo tady na univerzitě k ničemu. Ale katolické obecenství ho podpíralo, ať byl, kde byl. Měl práci a studium mu taky umožnili. Učil se ovšem po nocích, jindy čas prostě neměl. A jazyky? Nejdřív pětitýdenní kurz italštiny, jenomže v Římě se mluví nářečím! Pomohly mu prý hlavně děti, které měl na starosti. Jsou nemilosrdné. Pak studium v italštině a angličtině, naprosto nutná byla však zároveň hebrejština a řečtina. Pro představu – při přijímací zkoušce musel přeložit celou knihu Soudců z hebrejštiny do angličtiny. A z řečtiny Markovo evangelium. Nemilosrdná biblistika.

Beránek se ptá dobře, spíš vyptává, umí se pídit. Nevinné otázky, na něž ale odpověď nemusí být právě po ruce. To když šťourá do Heryánovy víry. „Co se dá říct o Bohu s jistotou? Jak chápeš to, že Bible je Boží slovo? Z Bible vnímáš Boha jako někoho, kdo je milosrdenství, kdo je sama velkorysost… To ale přece není vůbec samozřejmé, z čeho to vyvozuješ?" Zdánlivě jednoduché, ale uměli bychom jakožto věřící hned odpovědět? Heryán reaguje trefně a po svém. A já mám takovou představu – když Beránkovi odpovídal, mluvil tiše a pomalu, rozvážně. A s jistou zdravou dávkou – řekněme dogmatičnosti? No copak to není vidět? „Přece z biblických textů"!

14 kapitol s lákavými názvy. Posvítí si na Heryána ze všech stran, shora, zvenku, zevnitř… Žádná by se nedala vynechat. V plné kráse se Ladislavova osobnost předvede zdánlivým paradoxem víry a undergroundu. Paradox je to ale právě jen zdánlivý a česky poetický. Významné postavy českého undergroundu se tu mihnou jakoby mimochodem, ovšem tím větší mají sílu. Sváťa Karásek, Filip Topol, Ivan Martin Jirous a další. Nedají se od Heryána odpárat, snad lze říct, že bez nich by nebyl celý. Až si knihu přečtete, bude vám tenhle pravdivý, zdravě zaujatý kněz ještě víc sympatický.

A aby recenze nebyla jen samá chvála, nabízím – k autoru Josefu Beránkovi – přece jen jednu připomínku, s kvalitou knihy ale naštěstí nesouvisí. Rušilo mě to neustále se opakující slovo *smích*, uváděné v závorce. Nešvar, který je v rozhovorech v novinách či v časopisech takřka všudypřítomný, když je však i čtyřikrát na jedné stránce? Proč mám být donekonečna zpravována o tom, že teď se dotazovaný zasmál? Neměli bychom se taky adekvátně dozvědět, kdy se Heryán zamračil?

Proč zrovna název *U Božího mlýna*? Jedná se o pražskou hospodu, kam Ladislav Heryán rád chodí. Z jakého důvodu je rád zrovna tam, se nedozvíme. Že by to bylo tím názvem?

Jana Plíšková

Josef Beránek: U Božího mlýna

Praha, Vyšehrad 2018, 296 s.

Nepřestat věřit v lásku

Holandské knížky pro děti, ale líbí se i dospělým

Knížku píše holandská holka Polča. Na začátku vyprávění jí je jedenáct. Rodiče Polči spolu nežijí. Máma chystá svatbu, bude si brát Polčina učitele! Polčin tatínek Spík je narkoman a bezdomovec. Polča se mu snaží pomoct, občas ho hledá po městě, půjčuje mu peníze, doprovází ho na léčení, kde on moc dlouho nevydrží. Pak Spík zmizí, odjel do Nepálu. Když se vrátí, nosí sukni, nepije, nekouří, žije zdravě, věří ve Velké Nebeské Vědomí.

V Polčině třídě je holandských dětí jen několik. Polča chodí s Mimúnem, klukem z Maroka. Rodiče mu ale řeknou, že si přece nebude moct vzít holandskou holku. Je pro něho připravena marocká nevěsta. Polča a Mimún se rozejdou, ale scházejí se dál, mají se přece rádi. Po prázdninách Mimún přiveze Polče z Maroka šátek. Měla by už mít hlavu zakrytou.

Během roku se ve třídě objeví nová spolužačka Consuela. Přišla z Mexika. Má ráda Polčina plyšového medvídka, připomíná jí obrázek medvídka, který měla od svého tatínka. Tatínka v Mexiku zabili. Skoro všechny muže od nich z vesnice zabili. Consuela o tom moc nechce mluvit.

U Consuely se žije jinak. Když Polča přijde k nim domů na návštěvu, zjistí, že v některých rodinách jsou na uklízení jen ženy. Ségra uklízí pokoj svým bráchům, to je přece normální, ne?

Dědeček Polči onemocní. Nemoc je vážná a rychlá. Návštěvy v nemocnici, rozhovory o nemoci, o umírání. Polča jde potom s dědečkem na hřbitov.

„‚Víš, Polčo, všechno má svůj konec.‘

‚Jo,‘ vyhrkla jsem. Vyskočila jsem, objala ho a zaryla se mu obličejem do ramene. Bála jsem se, že se rozbrečím…

‚Není na tom nic zlýho… tam, kam jdu, je věčný mír,‘ řekl dědeček. Na rukávu měl šedivý vlas…“

Pohřeb.

Polča píše básně. Je to její způsob uvažování a vyjadřování, její postoj k světu.

Třeba když umíral dědeček. Ležel v posteli, unavený a hubený.

„Nemůžu o tom psát. Složila jsem jen básničku:

Milý Bože,
že každý jednou umře,
to není moc dobře.
Kdybys ty dědu měl, tak bys taky nechtěl,
aby ti před očima chřadl.
Vždyť není tak těžké pro tebe
vzít ho živého do nebe.
Tak přivři nad ním oči
za velkou pusu od Polči.“

Polča přemýšlí o náboženstvích a vírách lidí kolem sebe. Vrtá jí hlavou, proč ona žádné náboženství nemá. Nebo má?

Už v sedmi letech to s dědečkem a babičkou probírala. Modlili se pravidelně před jídlem a před spaním. Polča se jich zeptala, jak se to dělá.

„‚Ale Polčo, to je strašně jednoduchý, víš,‘ ujistil mě děda.‚Když máš s něčím potíže, třeba ve škole, tak to Bohovi řekneš a nakonec dodáš amen, to je všechno.‘

‚Fakt?‘ váhala jsem.“

Na konci knížky je Polče třináct.

„Nevím, co se bude dít, když je člověku třináct. Je to důležitý okamžik, to vím jistě. Snažila jsem se dohlídnout do budoucnosti, ale nic jsem neviděla. A ještě něco mi leželo v hlavě…

‚Vy všichni v něco věříte. Já v nic nevěřím. Jsem samorost?‘

‚Tak hele, věříš, že můžeš mít ráda lidi? Věříš, že lidi můžou mít rádi tebe?

Když věříš na lásku, tak to jako víra stačí,‘ uzavřel Spík.

Cítila jsem, že je to pravda, a ne jenom útěcha.“

Kniha má spád. Útržkovitost (i této recenze) a spousta témat souzní s Polčiným hektickým dospíváním i místem, kde žije.

Polču napsal známý nizozemský spisovatel pro děti a mládež Guus Kuijer. V Holandsku vycházela postupně v letech 1999–2001 v pěti knížkách, v českém překladu Magdy de Bruin Hüblové ji Albatros loni vydal v jednom svazku.

První kniha tohoto autora vyšla česky v roce 2013 s názvem *Všehokniha*. Dojemný i humorný příběh křesťanské rodiny, kde velmi bigotní otec vynucuje poslušnost a víru násilím. Úspěšně se mu daří Pána Boha ze svého syna vytlouct.

I když vlastně ne tak úplně. Po výprasku Tomáš šeptá do tmy za oknem: „‚Prosím tě, Bože, mohl bys existovat? Prosil bych všechny rány egyptské. Uhodil maminku a nebylo to poprvé!‘

Bůh mlčel jako hrob. Andělé si chtěli utřít slzy, ale měli tak promáčené kapesníky, že se dokonce i na pouštích spustil déšť.“

Devítiletý Tomáš ví, čím by chtěl být, až bude velký: „Až vyrostu, budu šťastný.“

Guus Kuijer ve svých knihách otvírá svět dětí, které to nemají snadné. Happyend může být třeba jen síla nepřestat hledat, přežít to těžké s vlastními rodiči, umět se smát, cítit soucit.

„Tomáš viděl to, co ostatní lidi nevidí. Nevěděl, čím to je, ale bylo to tak odjakživa. Viděl tatínka přes zeď. Za stolem. Samotného. Tomášovi bylo divně kolem žaludku. Nejdřív si myslel, že spolknul hrocha, ale pak mu došlo, že je to soucit.“

Lenka Ridzoňová

Guus Kuijer: Polča, Praha, Albatros 2018, 328 s.

POSLEDNÍ SLOVO

Obydlená země

Stačí se rozhlédnout kolem sebe. Proces globalizace je všudypřítomný, každý z nás je mu vystaven. Někdy to v člověku vzbuzuje úzkost. I ve mně. Ve světle těchto změn, když se všechno „nivelizuje“, „normalizuje“, „generalizuje“, „unifikuje“, zkrátka nějak „zestejňuje“, vidím jednu změnu poněkud odlišnou. Všeobecně sílící (aspoň se mi zdá) ekumenické tendence křesťanských společenství, které chápu jako jeden z nejlepších příkladů vzájemného propojování.

Ekumena však (aspoň tak, jak ji chápu já) neznamená žádné „zestejňování“; není to vyprázdnění vlastní církevní identity na úkor nějaké „církevní unie“. Naopak to znamená zachovat si vlastní specifický, a proto obohacující duchovní přístup, ale zároveň se soustředit na to, co mne s ostatními křesťany spojuje. Trochu podobný – a mně velmi sympatický – pohled měl Komenský, který si různost církví představoval jako pomeranč, jehož jednotlivé dílky (církve) dávají dohromady celý plod (Církev). Matematika ovšem v tomto případě musí ustoupit teologii, neboť není v prvé řadě platná rovnice církev + církev = Církev; Komenský chce totiž naznačit, že ačkoliv rozděleni a odlišeni, všichni tvoříme ten jeden velký pomeranč: Kristovu církev, Boží děti. Rodinu křesťanů. Je to myšlenka jednoty v rozmanitosti, což je mimochodem heslo Evropské unie, s níž by se, myslím, taky nějaká ta analogie našla.

Komenský ovšem model dílků pomeranče neviděl jako šťastný, protože rozdrobením křesťanské jednoty na různé denominace byl porušen původní řád světa. Zračí se tu výzva, nebo spíše zbožné přání, zaznívající v Janově evangeliu: „Aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě.“ Návrat k jednotě, kterou si Komenský všestranně tolik přál, dnes ovšem už není možný. A proto se mi zdá ekumenismus, což je vlast- ►

ně takové novodobé „pomerančové hnutí“, pro dnešní křesťany schůdnou cestou. Nejde totiž o to, abychom byli všichni stejní: na tom, jak zrovna své církvi říkáme, přece tolik nesejde. To podstatné je, abychom všichni věřili v totéž, tj. v Ježíše Krista, a všichni usilovali o tutéž službu, tj. službu Pánu. Důležité není to, do kterého kostela člověk chodí, ale za kým. Všichni jsme Boží děti. Jsme rodina, protože máme tam nahoře společného Otce, který se o nás všechny stará a má nás všechny stejně rád.

Ekumenu ovšem nevidím důležitou jen v náboženském kontextu. Je to pro mě předobraz přístupu s mnohem širším dosahem. Tuhle touhu stavět mosty totiž považuji za nesmírně důležitou nejen v mezicírkevním dialogu, ale v mezilidských vztazích vůbec. Nejen křesťané, ale všichni lidé světa totiž tvoří společenství. Původní význam řeckého oikúmené je „obydlená země“. Tato planeta je domov nás všech. Bydlíme zde pohromadě jako rodina. Každý jsme jiný dílek, ale naštěstí můžeme společně poskládat celý pomeranč, pokud zapojíme jeden mocný globální, unifikační i ekumenizační systém, kterým nás Pán Bůh obdařil: lásku.

Adéla Rozbořilová

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA
šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Gabriela Fraňková Malinová, Jiří Hoblík, Jiří Hofman, Jan Kirschner, Ondřej Kolář, Tomáš Pavelka, Jaroslav Pechar, Lenka Ridzoňová, Adéla Rozbořilová, Adam Šůra

NA OBÁLCE
Foto: Pavel Capoušek

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA
květnového čísla je 21. 4. 2019

DISTRIBUCE PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ
elektronicky a ve zvukové podobě: Diakonie ČCE, Klimentská 18, 110 05 Praha 1, tel.: 222 316 306, 732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE
OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS
(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně, jednotlivá čísla 30 Kč
roční předplatné 350 Kč
do zahraničí 900 Kč
sponzorské 600 Kč
Informace o předplatném podá, objednávky rozšiřuje (i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE
Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme /Média / Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz
– listovací aplikace
– audioverze
– řazení podle rubrik
– odkazy na jednotlivé příspěvky

ISSN 1211-6793

Cyklus témat pro rok 2019 má název „Společnost a víra“.
Číslo 5/2019 se bude věnovat tématu „Očekávání“.

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ

CÍRKEV ŽIVĚ

Všechny generace, různé příběhy, jedno společenství

27.7.–3.8. 2019 | T. J. A .K. BĚLEČ NAD ORLICÍ

Duchovní obnova i rekreace | modlitby | přednášky | noční kina | cyklovýlety a lodičky | Ten Sing pro mládež | koupání v přírodě | programy pro děti | dílny a rozhovory...

Hosté: Slávek Klecandr (hudebník), Marek Drápal (ekolog), Zdeněk Susa (lékař), Vladimír Zikmund (synodní kurátor), Irena Kuldová (psycholožka), Ladislav Moravetz (hudební kantor)

bit.ly/CirkevZive

Facebook: Evangelická misie

HLEDÁME NOVÉ FINANČNÍ PARTNERY.

Od roku 2009 ovlivnil Fusion životy tisíců mladých lidí na 20 místech v České republice a na dalších 30 místech v Evropě. Podpořte nás a staňte se součástí služby, která dlouhodobě nese ovoce.

Naskenuj QR kód a podpoř nás hned teď.

Více informací o projektu a možnostech podpory najdete na www.10letsfusion.cz.

FUSION km

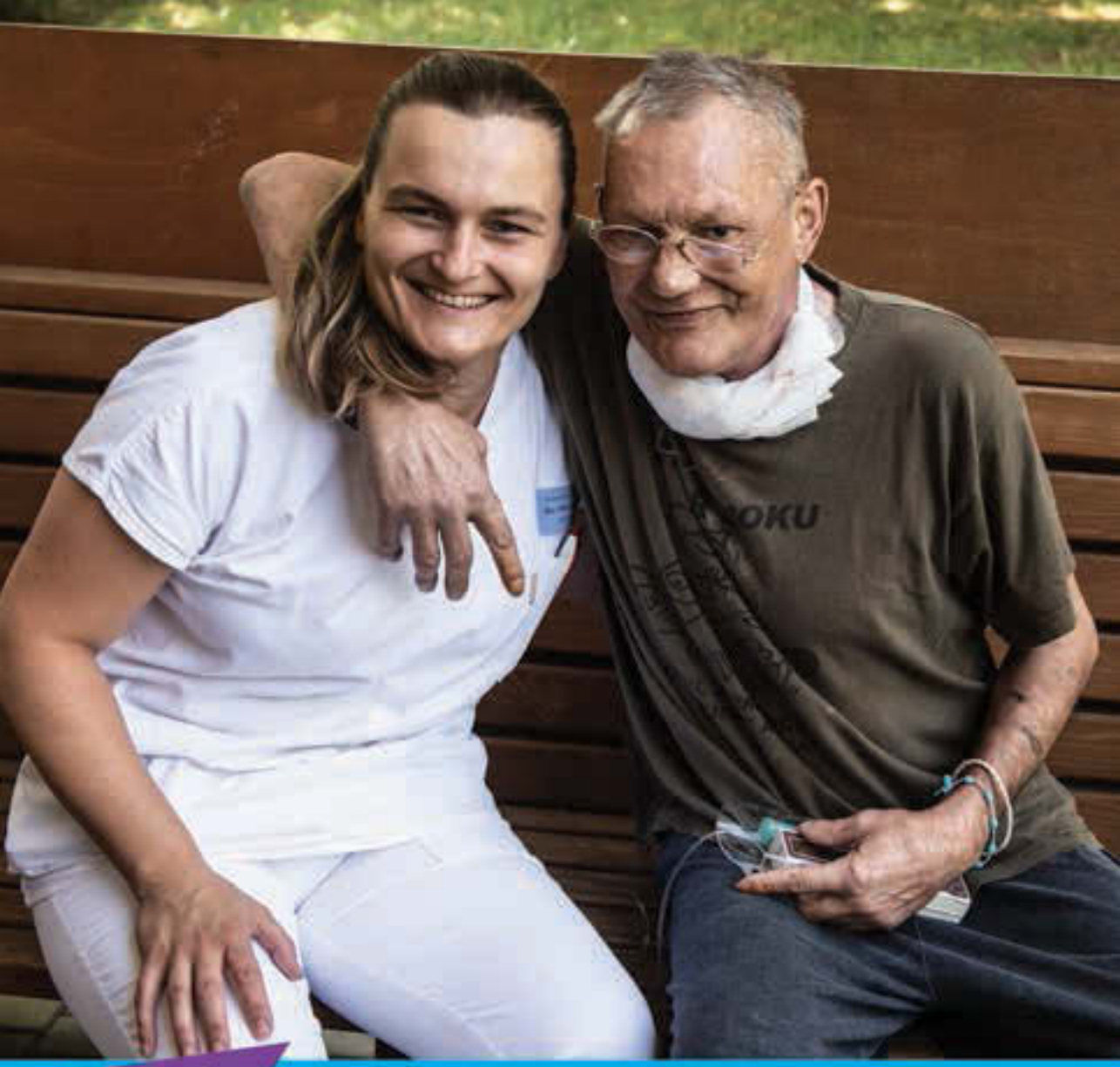

30 let Diakonie

DIAKONIE SLAVÍ TŘICETINY. PŘIDEJTE SE.

Navštivte akce ve střediscích a školách, přečtěte si naše příběhy nebo kupte Diakonii čajník.

www.diakonie30.cz

Diakonie

Českobratrská církev evangelická